SZÜLŐFÖLD HEIMATLAND MAGAZIN

DUNAHARASZTI NÉMET NEMZETISÉGI KULTURÁLIS LAP • HARASTER UNGARNDEUTSCHES KULTURELLES BLATT • 2012/2

- Látogatás Ulm városában
- 20 éves az NIHD
- Kápolnánk újra szentelve
- Tutajos Találkozó
- Iskolai események
- 15 éves a Sváb Dalkör
- Farsangtól a disznóvágásig
- Gerje-menti Sváb Piknik
- Színjátszó tábor
- 2013-as naptár
- Akinek a kocsija tényleg lóerős!

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kíván a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat és a német civil szervezetek!

Német Nemzetiségi Tájház Ungarndeutsches Heimatmuseum

2330 Dunaharaszti
Zöldfa utca 39.
Nyitvatartás:
Szerda: 10 -13 h
Szombat: 11 -15h
December 1-től Húsvétig a ház telefonos egyeztetés alapján látogatható.
Gondnok: Wágner Jánosné Nusi néni: 70/253 6116
Tájházvezető: Wágner Flóra 30/512 7958

Impresszum
Szülőföld Magazin – Heimatland Magazin

Kiadja:
Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat
Selbstverwaltung der Deutschen Nationalitäten in Harast

Szerkesztés és előkészítés:
Német Nemzetiségi Tájház
Ungarndeutsches Heimatmuseum
Wágner László: 70/609 7230
Wágner Flóra: 30/512 7958
E-mail: heimatlandharast@svabhaz.hu
www.svabhaz.hu

Nyomda:
Doril Bt.
Megjelenik félévente
6500 példányban postai úton terjesztve.

ISSN 1789-5758

Bocsánatkérés

Ezúton kérek elnézést Szécsi Gyulától a Nádor Egyesület elnökétől, mivel a november 24-i Disznóvágó Bálon megkérdezése és beleegyezése nélkül szólítottam ki egy produkcióhoz, melyben ő kényelmetlenül és lealacsonyítva érezte magát. Ismételten, írásban is kihangsúlyozom, hogy nem volt szándékomban őt megbántani, vagy megsérteni! A későbbiekben ilyen és ehhez hasonló szituáció kapcsán figyelmesebben fogok eljárni.

Wágner László

KÖVETKEZŐ RENDEZVÉNYEINK

Január 19. - Farsangi sváb bál a Haraszti Fiatal Svábok Egyesületének (HFSE) szervezésében.
Január 26. - Jelmezes farsangi bál a Német Ifjúsági Hagyományőrző Egyesület Dunaharaszti (NIHD) szervezésében

Wágner Flóra
Tájházvezető

Sváb lányként mindig is fontosnak tartottam a nemzetiségem hagyományainak ápolását.

Már apró kisgyermekként szaladgáltam a bálokon, a táncoló párok között, óvodás koromban Bauer Mónika német nemzetiségi óvónő csoportjában körjátékok, versikék és egyéb sváb szokások tudásba vételével kaptam a nemzetiségemről jó benyomást. Utána a Hunyadi János Német Nemzetiségi Általános Iskola tanulója voltam. Ezen kívül néptáncra jártam már egész kiskoromtól fogva, ahol a táncok ritmusa már egész fiatalon belém ivódott.

Először táncoltam Taksonyban négy évig, később az NIHD, Német Ifjúsági Hagyományőrző Egyesület Dunaharaszti tagja voltam. Jelenleg a pesterzsébeti Német Nemzetiségi Gimnázium (DNG) végzős diákja vagyok, és márciusban kezdtem a tájházban adminisztrátori és rendezvényszervezői munkákat végezni.

Édesapám, Wágner László nyomdokaiba lépve egyre többet tanulok, segítek a svábsággal kapcsolatos munkában, a hagyományok ápolásában. Rendezvényeket szervezek, a tájházban tárlatot vezetek, konferálok németül és magyarul, cikkeket írok, és most éppen az adventi időszakban a házalós betlehem gyerekeknek való betanításával foglalkozom. Ötleteimmel mindig próbálom színesíteni az aktuális programokat, rendezvényeket, kulturális életet.

Papp Tímea
NIHD elnök

Papp Tímea vagyok, 2012 decemberétől kaptam lehetőséget, hogy az NIHD elnökeként tevékenykedjek. 1995-ben kezdtem táncolni az akkori gyermek tánccsoportban, s azóta is folyamatosan aktív tagja vagyok az NIHD tánccsoportjának és az egyesületnek is. Jelenleg a felnőtt csoportban táncolok. Habár korábban nem töltöttem be tisztséget az egyesületben, mindig igyekeztem kivenni a részem a munkából rendezvényeink, fellépéseink szervezésében és külföldi útjaink során is többször képviseltem a csapatot. A jövőben szeretném még több emberrel megismertetni az NIHD tevékenységét, s új tagokkal bővíteni az egyesületet. Célom, hogy mindezt Dunaharaszti többi szervezetével együttműködve, a jó kapcsolatot erősítve tudjuk majd megvalósítani.

Tisztelt Olvasók!
Kedves Tájház látogatók!

A Heimatland Magazin német-magyar kétnyelvű számát idén másodszorra tarthatják kezükben.

Persze tavaly azt ígértük, hogy évente háromszor jelenik majd meg a lap, de sajnos a számos feladatra való koncentrálás, az egymás után következő programok és azok munkálatai, valamint a német nemzetiségi programok finanszírozása összességében arra ösztönzött bennünket, hogy elégedjünk meg ebben az esztendőben is ezzel a két példányszámmal.

Itt kell ismertetnem Önökkel, hogy a jövőben merőben más lesz a dunaharaszti németség életének írott sajtóban való megörökítése, hiszen terveink szerint 2013-ban csak év végén, Karácsony előtt adunk ki majd egyetlen egy kiadványt, mely nem lesz más, mint az egész évet összefoglaló, magyar-német nyelvű Heimatland Kalendárium/der Heimatland Kalender.

Már ebben a nyílt formában is előre megkérem a német civilszervezetek, a német nemzetiségi oktatási intézmények vezetőit, funkcionáriusait és aktivistáit, a kerekasztal tagságát és a katolikus egyház képviselőit, valamint tollforgató vénával megáldott, dunaharaszti civil polgárokat, hogy írásban folyamatosan informálják a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzatot aktuális információikról, megjeleníteni kívánt híreikről, programjaikról, hogy azok megfelelő időben és színvonalas előkészítés során foglalják el méltó helyüket a kalendáriumban!

A magazin impresszumában található e-mail címek és telefonok várják a megkereséseiket!

Magazinunk első lapján szokásos módon foglalom össze az elmúlt periódus történéseit és néhány fontos, kiemelt példán keresztül a hazai és ezen belül térségünkre, településünkre vonatkozó aktualitásokat nemzetiségi szemmel.

A mai szerkesztői rovatban két témáról olvashatnak kiemelten, a német oktatás fejlesztéséért folytatott erőfeszítéseinkről, valamint az utóbbi hónapok németséget érintő kellemetlenségekről.

A német nyelv megemlítése során mindig gondolok azon olvasóinkra, akik nem tősgyökeres harasztiak, akikben megfogalmazódik a kérdés, hogy miért pont a német nyelv Dunaharasztin?

A válaszom: azért, mert Dunaharaszti német nemzetiségű település, ahol a kisebbségnek joga a német nyelv tanulása mind óvodai, mind pedig iskolai szinten. Tehát amennyiben az állam magasabb fejkvótával támogatja ezen oktatást, akkor kötelességünk, hogy ezt a finanszírozást a lehető legmagasabb szinten használjuk fel!

Nagyon sokszor hangsúlyozzuk, hogy a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat (DNNÖ) vezetése - a kulturális és hagyományőrző munka mellett - az elmúlt évben nagyon komoly hangsúlyt fektetett a német nemzetiségi nyelvoktatás fejlesztésére. A több mint 300 évvel ezelőtt Dunaharasztira betelepült és a török hódoltság romjaira építkezett németség sváb nyelve, a „Mundart", a Harasztira jellemző hagyományos német dialektus az idős németajkúak kihalásával lassan feledésbe merül. Éppen ezért a DNNÖ egyik alapvető feladata, hogy ösztönözze, támogassa és kontrollálja a német nemzetiségű oktatási intézmények német nyelvű nevelésének, oktatásának minőségi szinten tartását, és a lehetőségekhez mérten mindent megtegyen azért, hogy ez a nyelv ne csak a német kisebbség, hanem a többség számára is kedvelt legyen.

2011-ben vetette fel először a DNNÖ, hogy a soroksári és taksonyi példához hasonlóan induljon Dunaharasztin is emeltebb szintű német nyelvű általános iskolai oktatás. 2012-ben az igények és lehetőségek egymásra találtak. A kétesztendős egyeztetési munka megkoronázásaként Dr. Szalay László polgármester, az Oktatási Bizottság elnöke, Hajdu Zsolt, valamint a Hunyadi János Általános Iskola igazgatónője Karlné Purczeld Erika közreműködésével 2012 szeptemberében elindult az első, német nemzetiségű bővített oktatási forma szerint működő elsős osztály az iskolában. A kicsik osztályfőnöke Pálfi Andrea, nagyon sok sikert, örömet és kitartást kíván neki a DNNÖ vezetése!

A bővített képzés azt jelenti, hogy a kisdiákok tantárgyaik 35%-át németül, azaz kétnyelvűen tanulják. Jelenleg a négy elsős osztály közül egy bővített

és három hagyományos német nemzetiségű osztály működik. A DNNÖ többször publikálta azt a szándékát, hogy lehetőleg induljon el a legmagasabb szintű képzés, a német nemzetiségű két tannyelvű oktatás, ahol a diákok a tantárgyak 50%-át tanulják németül. Törekvéseinkkel párhuzamosak azon információk, melyek az elmúlt hetekben láttak napvilágot, miszerint a kormány, az oktatási államtitkárság a jövőben komolyan preferálja a német nyelvoktatást az angol mellett!

A felvázolt iskolai nyelvi fejlesztések elengedhetetlen gyökere az óvodai német nemzetiségi nevelés fejlsztése! A DNNÖ többször hangoztatta, körvonalazta, hogy az óvodai német nevelés nagymértékben meghatározza, befolyásolja a kezdő kisiskolások nyelvszeretetét. Mivel tudomásunk szerint 2013-ban a tagóvodák élére új vezetőket választanak, a pozíció(k)ra a DNNÖ is felterjeszti pályázóját, valamint rövidesen írásban is ismerteti elképzeléseit, javaslatait az Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság vezetése felé.

A DNNÖ vezetése nem csak a szavak és a szervezés mezsgyéjén áll ki a német oktatásért, hanem az általános iskola német pedagógusaival folyamatosan karöltve, az iskola vezetésével megegyezve alsós és felsős pedagógusok német nyelvi képzését támogatja majd 2013-ban.

Egy megfelelő óvodai német nemzetiségi előképzés és a fent említett bővített vagy két tannyelvű német nemzetiségű általános iskolai oktatás eredményezheti azt, hogy gyermekeink a 8. osztály végén birtokában legyenek akár egy középfokú nyelvvizsgának,

ami – a különböző internetes portálokon fellelhető információk alapján – jövőben feltétele lehet a felsőfokú intézmények felvételi vizsgáinak is!

A német nemzetiségi oktatás lehetőségei adottak Dunaharasztin, kérem a Kedves Szülőket, használják ki maximálisan ezt az előnyt!

Másik témámat szerettem volna az év végéhez, a Karácsony, a Szeretet Ünnepéhez kapcsolni.

Nagyon remélem, hogy nincs összefüggés az elmúlt hónapok zavaró incidensei között, melyek a haraszti németséget, összefogó kulturális munkánkat, hagyományainkat és emlékeinket érintik.

A DNNÖ elnökeként azonban meg kell említenem, hogy az utóbbi időben több rágalmazó kommunikáció kelt szárnyra a legismertebb közösségi oldalon kisebbségünket illetően! A DNNÖ mindig nyitott a hazai németség és ezzel együtt a haraszti svábság történelmi múltjával, kultúrájával, identitástudatával kapcsolatos eszmecserékre, persze akkor tesszük ezt igazán szívesen, ha kulturált, magát nyíltan megnevező személyek kérik ezt! Az internetes gondolatok nem borzolták fel annyira a kedélyeket, mint az a brutalitás, amellyel Minden Szentek vasárnapján találkoztunk. Ezen a késő estén ismeretlenek hat csodálatos, nagyon sok munkával óvott, védett és restaurált, majd újra felállított síremléket döntöttek fel, törtek darabokra a Kegyeleti Emlékparkban! A DNNÖ azonnal felkérte a Város Önkormányzatát, hogy tegye meg a szükséges lépéseket, mely kapcsán rendőri feljelentés történt. Az újraállítás minimálisan 500 ezer forint plusz finanszírozást igényel. Kisebb költséggel bírnak azok a zászlók, melyeket két héttel ezelőtt loptak el ismeretlenek a Tájház homlokzatáról és csak hab a tortán az, hogy a hagyományőrző disznóvágás során szintén ismeretlenek, nagy becsben őrzött használati tárgyakat tulajdonítottak el a közönség számára mindig nyitott és védtelen múzeumból!

Karácsony közeledtével szeretnék minden dunaharasztit megkérni arra, hogy minket, folyamatosan morzsolódó német kisebbséget, kitartó munkánkat, fáradozásainkat, őseink emlékét foggal-körömmel óvó mentalitásunkat, ránk jellemző sarkosságunkat és szorgalmunkat fogadják el és tiszteljék!

Látogassák rendezvényeinket gyermekeikkel, rokonaikkal, szomszédaikkal, ismerőseikkel! Járjanak a heti rendszerességgel szervezett Sváb Táncházba, hiszen a szervezők pont azért választották ezt a műfajt, hogy megismerhessék táncaink hangulatát! Keressék fel a 2009 Év Tájháza nyertesét, a műemlék Sváb Tájházat, mely egy séta keretében nagyszerű hétvégi programnak ígérkezhet! Látogassák sűrűn a Tájház www.svabhaz.hu oldalát! Lapozgassák a Sváb Naptárt és válasszanak maguknak programot előre! Bátran hagyjanak ki egy wellnes hétvégét 2013-ban és maradjanak itthon egy-egy rendezvényünkre és bízzanak annak színvonalában! És soha ne hagyják ki a júniusi Tutajos Találkozót, melyet immáron több mint húsz sváb testvértelepülés részvételével szervezünk évek óta!

Ismerjék meg az itthont!

Ezzel a gondolattal búcsúzom és kívánok Önöknek:

Boldog Karácsonyt és Sikeres Új Esztendőt!

Dunaharaszti Svábok Egyesülete
Dunaharaszti Fiatal Svábok Egyesülete
Német Ifjúsági Hagyományőrző Egyesület Dunaharaszti
Dunaharaszti Sváb Dalkör
Heimatland Harast Hagyományőrző Alapítvány és Sváb Tájház

Wágner László
Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat elnök

Liebe Leser und Leserinnen!

Wie Sie es bestimmt gemerkt hatten, konnte unser Magazin dieses Jahr leider nur zweimal erscheinen. Deshalb haben wir beschlossen, in der Zukunft lieber ein Jahrbuch, den Heimatland Kalender herauszugeben. An dieser Stelle möchte ich alle, die mit der ungarndeutschen Minderheit verbunden sind, ermutigen und bitten, ihre Berichte während des Jahres kontinuierlich zu sammeln, damit am Ende des Jahres eine würdige Dokumentation unserer Aktivitäten entstehen kann.

Diesmal möchte ich mich in meinem Vorwort mit zwei Themen beschäftigen. Das erste ist der deutschsprachige Unterricht. Als Ergebnis unserer Bemühungen konnte dieses Jahr eine Klasse in der Hunyadi János Grundschule gestartet werden, wo die Kinder 35% der Fächer auf Deutsch lernen. Wir hoffen, dass der Deutschunterricht aufs höchste Niveau erhoben werden kann, wobei die Kinder 50% der Fächer auf Deutsch bekommen. Wie es aus der Presse der vergangenen Wochen ersichtlich ist, harmonieren unsere Absichten mit den Vorstellungen der kulturellen Führung des Landes. Die Grundlage für den zweisprachigen Unterricht ist allerdings von der Erziehung im Kindergarten abhängig. Deshalb will 2013 die Deutsche Selbstverwaltung ihre eigene Kanditatin für die Leitung der Haraster Kindergärten stellen und die Fortbildung der Grundschullehrer/innen fördern.

Das zweite Thema ist weniger erfreulich und betrifft die Verleumdungen unserer Minderheit und die Vorfälle der letzten Wochen. Wir sind jederzeit auf eine faire Kommunikation oder Diskussion über die Fragen der Nationalitäten, und besonders über die der unseren, bereit, am liebsten jedoch, wenn man zu den Vorwürfen auch seinen Namen angibt. Die Kommentare auf dem Internet störten also weniger unsere Gemüter. Nicht aber das brutale Vorgehen, mit dem unbekannte Täter am Tag von Allerheiligen sechs alte, anspruchsvoll restaurierte Grabsteine im Park der Pietät zerstört hatten. Es entstand dabei ein Sachschaden von mindestens einer halben Million Forint. Weniger wertvoll waren die Fahnen, die vor zwei Wochen von der Fassade des Heimatmuseums gestohlen wurden. Als Krönung haben Unbekannte während des traditionellen Schweineschlachtens Gegenstände aus dem Heimatmuseum, das bei solchen Anlässen immer für alle geöffnet und demnach ungeschützt ist, entwendet.

Ich bitte Sie, liebe Haraster Bürger und Bürgerinnen, akzeptieren sie unsere Kultur, unterstützen sie unsere Bemühungen, die ungarndeutschen Traditionen zu erhalten. Nehmen Sie an unseren Programmen teil. Wir sind für Sie da!

Damit wünsche ich Ihnen, auch im Namen der ungarndeutschen Vereine:

Frohe Weihnachten und ein Glückliches Neues Jahr

László Wágner
Vorsitzender der Deutschen Selbstverwaltung Harast

Látogatás Ulm városában

Ez év tavaszán nagy megtiszteltetés érte a Heimatland Harast Alapítványt, amikor meghívást kaptunk Németországba, az ulmi Donauschwäbisches Zentralmuseum-ba (DZM). A 2000-ben megnyílt múzeum, a dunamenti svábok „otthonaként” ismert Ulm központjában, egy hatalmas épületben várja látogatóit. A kiállítás a XVIII. és XIX. században a nagy Magyarország területére bevándorolt német parasztok és kézművesek történeteit, tárgyi és eszmei értékeit gyűjtötte össze.

Nagyon örültünk a lehetőségnek, hogy családaink történelmének egyik legfontosabb helyszínére látogathatunk és megtekinthetjük az eredeti dokumentumokat, tárgyakat, fényképeket, amelyeket őseink hagytak ránk. Remélhetőleg még többet megtudunk arról, hogy honnan származunk, hogyan jöttünk ide, és választ kaphatunk talán a sok „miért”-re is.

Hosszas szervezés után kis csapatunk május 17-én indult útnak. Azért, hogy méltóképpen eleget tegyünk a meghívásnak a német kisebbségi önkormányzat, a Heimatland Harast Alapítvány, a Tájház, a Dunaharaszti Svábok Egyesületének vezetői, a Hunyadi J. Ált. Iskola igazgatónője, és a város vezetőségéből Karl József alpolgármester képviselte Dunaharasztit.

Szállásunk a történelmi Augsburg városában volt, ahol érkezésünk napján egy különleges kulturális eseményen vehettünk részt. A városban koncertezett Ernst Hutter és zenekara (Ernst Hutter und die Egerlander Musikanten). A fúvószenekart még a híres zenész, zeneszerző és karmester Ernst Mosch alapította, aki a régi Csehszlovákia területéről származott és amerikai felkérésre indította a nagysikerű, eredeti német fúvószenekart. A háromórás koncert mind-

Besuch in Ulm

Im Frühjahr dieses Jahres bekam die Stiftung Heimatland Harast eine Einladung des Donauschwäbischen Zentralmuseums (DZM) in Ulm. Das Museum, eröffnet in 2000, beschäftigt sich auch mit der Geschichte der Donauschwaben, die im 18.-19. Jahrhundert nach Groß-Ungarn zogen und sammelt ihre Dokumente und Objekte.

Am 17 Mai legten wir los und übernachteten in Augsburg, wo wir ein Konzert von Ernst Hutter und der Egerlander Musikanten miterleben konnten. Beim dreistündigen unvergesslich schönen Konzert trafen wir auch unsere Freunde aus Schorokschar und Tax.

Am nächsten Tag konnten wir die Museumsbesichtigung kaum erwarten. Rita Brandt führte uns durch die Ausstellungen des Museum und erklärte uns alles über die Urahnen der Ungarndeutschen. Sie gab auch nützliche Ratschläge im Bereich der Museumspädagogik. Besonders die Ulmer Schachtel beeindruckte uns, so kurz vor unserem eigenen Flößertreffen, das zu unserem Stolz bereits zum 3. Mal mit der Teilnahme von mehr als 20 ungarndeutschen Organisationen aus der Umgebung veranstaltet wird. Wir wurden auch über das Donau Projekt informiert, wobei die Donauschwaben eine eigene wirtschaftliche und kulturelle Einheit innerhalb der EU bilden könnten.

Frau Maria Tillinger, die von Harast nach Ulm gezogen war, zeigte uns die Sehenswürdigkeiten der Stadt, bevor wir müde nach Augsburg zurückkehrten. Vor der langen Heimreise schauten wir uns einige Sehenswürdigkeiten in Augsburg an. Wir hoffen, dass wir enge Kontakte zum DZM aufbauen können und empfehlen jedem Leser einen Besuch in Ulm.

annyiunknak nagyon tetszett, színessé és emlékezetessé tette az ott tartózkodásunkat. A zenekar előadására nem csak mi harasztiak érkeztünk messziről, hanem taksonyi és soroksári barátainkkal is találkoztunk, akikkel egy közös vacsoránál beszéltük meg a koncert élményeit.

Másnap már alig vártuk, hogy Ulmba érjünk, hiszen nagyon kíváncsiak voltunk már a múzeumra és természetesen a városra is. A múzeumban Brandt Rita vezetett minket, aki hatalmas odaadással és lelkesedéssel „nyújtotta át" nekünk azt a történelmi hagyatékot, amelyhez mi is szorosan, - nem is hittük volna, hogy enynyire szorosan - hozzátartozunk. Az interaktív múzeumvezetés mindenkit megmozgatott és nagyon élveztük. Az ulmi tutajokkal (Ulmer Schachtel) érkező bevándorlók életéről, szokásaikról a bevándorlás okairól, a hajóra szállás körülményeiről olyan sok érdekességet hallottunk, hogy alig győztük feltenni kérdéseinket és befogadni a sok információt.

Rita ötleteket adott ahhoz is, hogy az iskolás gyerekekhez hogyan lehet közelebb hozni és megértetni velük, ezt az érdekes, de bizony nehéz történelmi eseménysorozatot, és hogyan lehet számukra is fontossá tenni a hagyományok megtartását és továbbadását.

Különösen érdekes volt megnézni az igazi Ulmer Schachtel-t, főleg a mi Tutajos Találkozónk közeledtével. Büszkeséggel töltött el minket, hogy immár 3. éve kerül megrendezésre városunkban ez a nagyszabású rendezvény, ami feleleveníti a sváb őseink megérkezését Magyarországra, és a Kis-Duna menti Fesztivál keretében több mint húsz település német nemzetiségi csoportjait fogja össze és mozgatja meg.

A múzeumban megtudtuk, hogy a Donau Project elnevezésű program keretében szeretnék, ha a közeljövőben a dunai svábok közös gazdasági, kulturális egységet alkothatnának az Európai Unión belül.

A látogatás után újabb megtiszteltetés ért bennünket, amikor Tillinger Marika néni vezetésével, (aki harasztiról költözött Ulmba) megnézhettük az ulmi Münstert, a város nevezetességeit, sétálhattunk a Duna partján, ahol őseink vízre szálltak, és ahol táblák emlékeztetnek a kitelepített svábok látogatásaira. Soroksári kezdeményezésre Soroksár, Taksony és Dunaharaszti is szeretne egy közös emléktáblát kihelyezni ide. A tábla tervei készülnek, reméljük az engedélyek megszerzése is sikerül majd, és a mi táblánk is hamarosan ott lehet majd a többi mellett.

Nagyon későn és fáradtan, de rengeteg új élménnyel és ismerettel tértünk vissza Augsburgba.

Hazautazásunk előtt megnéztük még Augsburg nevezetességeit is, majd nekivágtunk a hosszú útnak.

Ezután a szép kirándulás után, úgy érezzük újult erővel és még nagyobb lelkesedéssel folytathatjuk itthon a munkát. Jó volt látni és érezni, hogy a dunaharaszti hagyományőrző csoportok és a tájház milyen jelentős feladatokat végez, és bár meglehetősen kicsinek tűnhet, mégis fontos szerepet tölt be a dunamenti svábok hagyományainak megőrzésében, a hagyományok újraélesztésében és ápolásában egyaránt.

Szeretnénk, ha szoros kapcsolat alakulna ki az ulmi múzeummal. Bízunk benne, hogy gyermekeinknek is mihamarabb megmutathatjuk majd mindazt, amit ott láttunk és tanultunk. Szívből ajánljuk mindenkinek, hogyha teheti, egyszer válassza úticéljául Ulmot, a várost, a múzeumot, a múltat és a jövőt.

Palyaga Boglárka

Dunaharaszti Sváb Táncház

A Dunaharaszti Német Kisebbségi Önkormányzat támogatásával szeptember közepétől új lehetőség nyílt a város lakói számára, hogy megismerkedhessenek a sváb kultúra egy szeletével, mely eddig csak egy szűk kör részére volt elérhető.

Sváb táncházat szerveztünk, nemcsak sváboknak. Olyan közösséget, akik a hagyományőrzést a mindennapokba viszik át, hiszen mindannyian itt élünk, ez a város az otthonunk.

A tánc nagyon fontos része minden kultúrának, az ünnepnapok, a bálok, a hagyományok ápolása összetartásra nevel. A gyerekek a nemzetiségi óvodákban, iskolákban tanulják ezeket, de akkor kerül igazán közel hozzájuk,

ha szüleik is ismerik, megértik ezeket a törekvéseket és támogatják őket.

Dunaharasztiban több tánccsoport működik, hagyományőrző egyesületek, szerveződések, énekkar, zenekar dolgozik azon, hogy a sváb kultúrát, értékeket megőrizze és a legszélesebb körben terjessze, megismertesse.

Akinek nem volt része abban, hogy kiskorában apukája lábfejére állva polkázzon, keringőzzön, semmi gond... Most lesz lehetősége városunk minden lakójának arra, hogy bekukkantson ebbe a világba.

Táncházunk szeretettel várja, korosztálytól függetlenül, a táncolni vágyó embereket, akik az alapoktól kezdve megismerkedhetnek a sváb táncokkal. Nem szükséges előképzettség, tánctudás. Sőt pár sem kell hozzá.

Nem csupán a lépések technikai elsajátítására fordítunk gondot, hanem a táncok mögöttes tartalmának ismertetésére is.

Mindebben segítségünkre lesz a neves koreográfus és néptáncoktató Wenczl József, aki tudásával és szakértelmével táncházunkat vezeti. Nincs kötelezettség, nincs elvárás csak érezd jól magad.

Célunk, hogy a városban élők is olyan élményhez jussanak, amely lehetővé teszi, hogy a sváb hagyományokat és kultúrát ne csak távoli, misztikus fogalomként éljék át, hanem a mindennapok részévé válhassanak. Ettől kezdve a rendezvények is új élményt nyújtanak, hisz városunkban a legtöbb rendezvény ezekre a hagyományokra épül. Csak néhány példa: szüreti felvonulás, disznóvágó bál, gyertyaúsztatás és még sorolhatnám tovább.

Hetente másfél óra kikapcsolódás mindenkinek jár! Jó társaságban, jó hangulatban!

Helyszín: József Attila Művelődési Ház (Dunaharaszti, Táncsics u. 2.)
Időpont: minden csütörtök 18 óra 30 perctől 20 óráig.

Haraster Tanz Haus

Seit Mitte September können sich die Bewohner der Stadt über ein weiteres Angebot zur Pflege unserer Traditionen freuen. Wir betreiben ein Tanz-Haus, wo jeder unabhängig vom Alter und von Vorkenntnissen teilnehmen kann. Nicht einmal einen Partner oder eine Partnerin braucht man dazu! Hier kann man mit Hilfe des bekannten Choreografen und Volkstanzlehrers József Wenczl ohne Erwartungs- oder Leistungsdruck einfach entspannt tanzen und dabei etwas über unsere Traditionen und Kultur erfahren. Einmal in der Woche eineinhalb Stunden lang in guter Laune beisammen zu sein und zu tanzen – soviel steht uns allen zu!
Wir treffen uns jede Woche am Donnerstag zwischen 18.30 und 20 Uhr im József Attila Kulturhaus.

20 éves az NIHD

Egyszer volt, hol nem volt, Budapesten túl, egy sváb faluban, két évtizeddel ezelőtt összefogott néhány lelkes fiatal, s megalapították Dunaharaszti első tánccsoportját.

Eleinte nagyon nehéz volt, hiszen szerezni kellett tánctanárt, zenei anyagot, a próbákhoz helyszínt keresni, megtanulni a polkát, de a kitartás, a lelkesedés ezekben a gyerekekben (mert akkor még 17-18 éves gyerekek voltak) már akkor is olyan nagy volt, hogy nem adták fel. Pedig nem egyszer a próbát az utcán kellett megtartani, mert nem volt hova menni...

Aztán teltek-múltak az évek, a kicsikből nagyobbak lettek, és egyszer csak már két tánccsoport életét kellett megszervezni. Aztán már hármat. Sorra jöttek szépen a fellépések, mert az országban nagy sikernek örvendtek táncosaink, majd hamarosan már az országhatáron túl is szerepeltek. Időközben a tagok jöttek-mentek, a táncospárokból párok, házastársak lettek, gyermekeik születtek. 2000-ben jött a nagy gondolat: táncoljon az idősebb korosztály is. 2001-ben megalakult az Örökifjú tánccsoport, s működik a mai napig igen nagy örömmel.

Eltelt 20 év, és ennek apropóján az NIHD vezetősége gondolt egy merészet: a Baktay téren tartsuk meg az egyesület születésnapját. Idejekorán el is kezdődött a szervezkedés, s a fáradozások meg is hozták eredményüket. Nagyon színes, élménydús nappal sikerült emlékezetessé tenni ezt a szép, kerek évfordulót.

Már a délelőtt folyamán megkezdődött a munka, a piacon saját készítésű preckedlit osztogattunk, a műsort tartalmazó zacskókba csomagolva. Ezután került sor a tér feldíszítésére, ahol vendégeinket és a nagy nap fellépőit fogadtuk.

Nagy örömet okozott, hogy eljöttek Taksonyból, - velük egy régi barátságot elevenítettünk fel, Szigetújfaluból, - akikkel több évtizede bulizunk együtt külföldön és belföldön

is, Ceglédbercelről, - akikkel az idén sikerült szoros kapcsolatot kötnünk, és természetesen Dunaharasztiból. Különlegeségként pedig a Martenica bolgár tánccsoport látogatott ide Budapestről.

Voltak kézművesek, volt lovaskocsizás, színes, változatos gyermekprogramok.

Két órától a csoportok fellépései közben folyamatos térzenével szórakoztattuk a nagyérdeműt: a Die Eber Kapelle után a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Fúvószenekar játszott. Az esti utcabálhoz a talpalávalót az újfalusi Ujflucher Buam és a taksonyi Heimatklang szolgáltatta, jócskán megizzasztva a táncos közönséget.

Jó Tündérekből sem volt hiány: nekik köszönhetően finomabbnál-finomabb házi készítésű süteményekkel kényeztethettünk mindenkit!

Aztán eljött a 10 óra, amikor is vége szakadt a mesének. Igen, mesének, mert olyan jó hangulat uralkodott, hogy aki ott volt, sajnálta mind, hogy már haza kell menni.

Papp Ágnes

20 Jahre NIHD

Es war einmal ein ungarndeutsches Dorf, nicht weit weg von Budapest, wo ein paar Jugendliche vor 20 Jahren eine Tanzgruppe gründeten. Der Anfang war nicht leicht. Mangels geeignetem Raum fanden die Proben oft auf der Straße statt.

Im Laufe der Jahre bekamen aber immer mehr Leute Lust aufs Tanzen, auch die Gastauftritte vermehrten sich, so dass heute parallel drei verschiedene Gruppen arbeiten. Seit 2001 hat sogar die „Immerjunge" ältere Generation ihr eigenes Ensemble.

Dieses Jubiläum musste gebührend gefeiert werden – wieso nicht auf dem Baktay Platz? Mit Gästen aus Tax, Ujfluch, Ceglédbercel und Harast und als eine besondere Überraschung mit der bulgarischen Tanzgruppe Martenica. Mit Basteln, Kutschenfahrten, Kinderprogrammen und leckerem schwäbischem Gebäck. Aber auch mit Blasmusik in den Tanzpausen: zuerst die Kapelle Eber, dann das Ungarndeutsche Blasorchester von Ceglédbercel und zuletzt beim Straßenball die Ujflucher Buam und der Heimatklang aus Tax. Um 10 Uhr abends, zum größten Leid der Anwesenden, endete das Märchen, zumindest für diesen Tag.

Bemutatkozik az új káplán

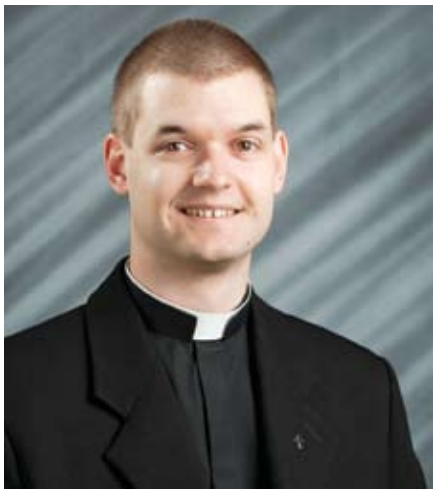

Amint az köztudott, augusztus elsejei hatállyal Beer Miklós püspök atya elhelyezte egyházközségeinkből Horváth Berci atyát és új káplánt nevezett ki személyemben. Úgy gondolom, illő, hogy újonnan érkezett papként eme fórumon is röviden bemutatkozzam.

Nevem Berta László, 1985-ben születtem és Mátranovákról származom, ahol szüleim és egy húgom jelenleg is élnek. A nováki általános iskolai tanulmányok után Egerbe kerültem a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziumba, melynek angol-magyar kéttannyelvű szakán 2005-ben érettségiztem. A papság kisgyermekkortól újra és újra felötlő gondolatával a gimnáziumi évek második felében kezdtem komolyabban foglalkozni, és hivatásomat felismerve érettségi után azonnal jelentkeztem a Váci Egyházmegye növendékei közé. A készületet a váci Propedeutikus (Előkészítő) Szemináriumban kezdtem meg, innen Pestre kerültem a Központi Papnevelő Intézetbe, ahol teológiai tanulmányaimat a szomszédos Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán végeztem négy éven keresztül. 2010 nyarától, a Főtisztelendő Havass Géza Alapítvány ösztöndíját elnyerve, két évet tölthettem az USA-ban, az Oregon állambeli Mount Angel Seminary-ban. Onnan sok értékes tapasztalattal hazatérve, nagy lelkesedéssel és izgatott várakozással kezdtem meg a szent szolgálatot a Váci Egyházmegye papjaként a taksonyi és dunaharaszti egyházközségekben mint káplán. Újmisés papi jelmondatom: „Mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket." (1 Kor 9,22)

Az itt töltött három és fél hónap után azt tudom mondani, hogy nagyon jó benyomások értek és máris megszerettem első állomáshelyemet. Remélem, ezen bemutatkozás olvasása után már egyre többen köszönthetnek ismerősként, és nekem is adódik majd alkalmam, hogy minél több embert megismerjek. Ha bárkinek bármiben szolgálatára lehetek, kérem, forduljon hozzám bizalommal.

Der neue Kaplan

Ich heiße László Berta und bin seit dem 1. August Kaplan in Dunaharaszti. Deshalb möchte ich mich auch in diesem Magazin den Lesern vorstellen.

Ich bin 1985 in Mátranovák geboren, in einem Dorf, wo meine Eltern und meine Schwester leben. Ich besuchte das Géza Gárdonyi Zisterziensergymnasium in Eger. Nach dem Abitur (2005) studierte ich im Priesterseminar in Vác und später in Budapest, wo ich auch ein Theologiestudium an der Katholischen Pázmány Péter Universität absolvierte. Ab dem Sommer 2010 konnte ich dank eines Stipendiums zwei Jahre im Mount Angel Seminary in Oregon verbringen.

Die Kirchengemeinde Taksony und Dunaharaszti, die ich aber in den vergangenen Monaten bereits liebgewonnen habe und hoffentlich auch immer besser kennen lernen werde, ist meine erste Dienststation als Priester.

Kápolnánk újra szentelve

Sokunk régi vágya teljesült, amikor az újjáépült, most 250 éves Kálvária kápolnánk 2012. szeptember 14-én, pénteken új életre kelt. Egyrészt az újjáépítés gondolatának a megszületéséről, a munka elindulásáról és az újraszentelés ünnepéről, másrészt arról szeretnék néhány gondolatot megosztani, hogy miért viselem szívemen a kápolna sorsát.

Így született kapcsolatom a kápolnáva

Most, hogy a kápolna ismét régi szépségében ragyog, emlékeimben kutatva sokat gondolok arra, hogyan is alakult a kapcsolatom ezzel a felszentelt helylyel. Gyermekként először 1941. húsvétján, 5 évesen jártam itt, Eichmüller Irma dédimmel és Kleinert Terézia mamámmal. Az élmény, ami ekkor rám hatott, óriási volt, a látvány minden részlete belém vésődött. Ott álltam a kápolna mögötti bástyán és feltekintettem. Csodálattal töltött el ez a megrendítő látvány, ami gyermeki szemem elé tárult. Nagyra nyílt szemekkel tekintettem a sirató asszonyok szomorú alakjára, a kétoldalt lévő latrok keresztjére és a középen magasodó, közel négyméteres óriási, kőkeresztre, amelyen a felfeszített Krisztus függött. Közben hallgattam dédim elbeszélését Krisztus keresztútjáról és a húsvét misztériumáról. Ebből az időből származik a vonzalmam a kápolnához, a kálváriadombhoz és környékéhez.

A 70-es és a 80-as években a gyerekeimmel, 95-óta unokámmal gyakran kijöttünk ide és ezután is így teszünk, ha az idő engedi. A kápolna mögötti kiserdő is érdekes kirándulóhely. Gazdag növényvilága mindig tartogat valami csábítóan szépet az arra járóknak.

Ez a domb nem csak egy háromszögelési alappont, amelynek jelzőköve a kereszt mögött található, de a Gondviselés által kiválasztott – különös vonzerővel rendelkező – szakrális hely. Jelenléte az elmúlt 250 év alatt beépült az itt élő emberek tudatába, és ezt, mint lelki örökséget sokan még most is hordozzák a szívükben. Úgy gondolom, hogy a hely szelleme, a „spiritus loci" az, ami ma is valóban munkál és alig magyarázható módon hat a haraszti és a taksonyi emberekre.

Gondolatok az összetartozásról

A közösséget eggyé formáló összetartó erő a XX. század közepéig az emberekben élő összetartozás élménye volt. Ez volt az, ami megvédte a közösséget sok kedvezőtlen külső hatástól és lehetővé tette az összefogást bizonyos célok elérésére.

1945 után a kommunizmus, majd a szocializmus ezt, mint nem kívánatos dolgot szétverte. 1990 után ez már csak csonkán, szórványosan tudott visszaépülni. A mai – pláza, disco, wellnes – a fiatalokat romboló, média- és kábítószerfüggő, digitalizálódó, személytelenné váló világban az összetartozás érzése szinte elvész. Így válik egy egészséges lelkületű társadalom – az együvé tartozás élménye nélküli lakosok halmazává. Ez a szomorú tendencia az utóbbi néhány évben megfordulni látszik.

Így történt ez nálunk is

A kápolna iránti vonzalom szinte tudat alatt sokunkban – az elmúlt években és most is - elevenen él. Ennek ékes bizonyítéka az az önzetlen összefogás, ami a II. világháborúban rommá vált, majd hiányosan, csonkán visszaépített kápolna újjáépítését lehetővé tette. Idén tavasszal a 250 éves évforduló közeledtével megnyíltak a szívek az adakozásra, munkafelajánlásra, régiségek újrateremtésére, restaurálására. Ennek az összefogásnak, sokunk szorgos munkájának köszönhetően az előzetes terv szerint június 10-től szeptember 8-ra elkészült a kápolna.

Együtt örültünk

Szeptember 14-én, pénteken – a Szent Kereszt felmagasztalásnak, a kápolna búcsújának a napján – a búcsúzó nyár lágyan mosolygó napsütésének örvendve, mosolygós arccal gyülekeztek a hívek és a látogatók a kálvária dombra. Istennek hála a vártnál jóval többen voltak kíváncsiak az újjászületett kápolnára és a püspökatyára. Virágokkal feldíszített kápolnabelső és az előtte álló oltár, a szépen rendbetett domboldal,

sok pad, szék és szeretetteljes fogadtatás várta az érkezőket. A szertartás 5 órakor kezdődött. Felemelő érzés volt a haraszti Szent Cecília és a taksonyi Szent Anna kórus bevezető énekét és az orgonakíséretet hallgatni. Ezután Beer Miklós püspök atya – mindnyájunk örömére – őszinte, felemelően szép szavak és meghitt szertartás keretében megáldotta és megszentelte ezt a régi-új Istenházát. A szentmise után szeretetvendégség várta és aranyló naplemente búcsúztatta az idelátogatókat.

Így született újjá a kápolna

A munkálatok 90 napot vettek igénybe. Ennek összehangoló „karmestere" – spiritus rektora – Frankovits Ferenc építőmérnök, vállalkozó volt. Az ő minden részletre kiterjedő figyelme, igényes, precíz, szelíden szigorú munkavezetése tette lehetővé mindazt, amit ma a kápolna hordoz. Mostan szóljon Ő, hogy hogyan is kezdődött, folytatódott és érte el a végkifejletet ez a nem mindennapi vállalkozás.

Üdvözlöm a Heimatland – Szülőföld – Magazin olvasóit!

A Kápolna felújításának gondolatát először majd' két éve, Gráf Lászlótól és Balog Pétertől hallottam, s azon nyom-

Unsere neugeweihte Kapelle

Der alte Traum vieler Menschen ging am 14. September 2012 in Erfüllung, als die jetzt 250 Jahre alte Kalvarienkapelle neu eingeweiht wurde. Wie es soweit kam, möchte ich kurz erzählen.

Meine persönliche Bindung zur Kapelle

Jetzt, wo die Kapelle ihren alten Glanz wiedererlangt hatte, drängen sich in mir Erinnerungen auf. Mit fünf Jahren war ich zum ersten Mal mit meiner Urroßmutter Irma Eichmüller und mit meiner Oma Terézia Kleinert hier, das war Ostern 1941. Und dieser heilige Ort mit seinem riesigen, 4 Meter hohen Steinkreuz beeindruckte mich schon damals tief. In den 70er-80er Jahren waren es meine Kinder, seit 1995 mein Enkelkind, mit denen ich mich oft hierher begab, zumal auch der kleine Wald hinter der Kapelle viel Sehenswertes bereit hält. Ich glaube, der Geist des Ortes, sein „spiritus loci" wirkt heute noch, und übt eine besondere Anziehungskraft auf die Haraster und Takser aus.

Gedanken über die Zusammengehörigkeit

Zusammenhalt war bis zur Mitte des 20. Jahrhunderts eine Gemeinschaft formende und schützende Kraft. Nach 1945 zerschlug der Kommunismus und Sozialismus dieses unerwünschte Phänomen.

Nach 1990 konnte er nur langsam wiederbelebt werden. Doch dieses Jahr, beim 250jährigen Jubiläum der Kapelle zeigte sich eine Bereitschaft zum Spenden und zur gemeinsamen Arbeit, damit dieses Denkmal zwischen den 10. Juni und 8. September restauriert werden konnte.

Gemeinsam war die Freude,

als eine fröhliche Menge sich am 14. September zur Kirchweihfest der Kapelle versammelt hatte. Nach dem Gesang der Haraster Heiligen Cecilia und der Taxer Heiligen Anna Chores segnete und weihte der Bischof Miklós Beer vor dem blumengeschmückten Altar dieses neue, doch auch alte Gotteshaus.

Die Erneuerungsarbeiten der Kapelle

dauerten 90 Tage lang. Der Dirigent oder der „spiritus rektor" der Bauarbeiten war der Bauingenieur Ferenc Frankovits. Jetzt übergebe ich ihm das Wort, damit er den Ablauf dieser Aktion aus seiner Sicht schildern kann.

Liebe Leser und Leserinnen!

Motiviert vom Andenken an meine kürzlich verstorbenen Eltern, habe ich mich bei der Renovierung der Kapelle sofort engagiert, nachdem ich vor zwei Jahren durch László Gráf und Péter Balog von den diesbezüglichen Plänen Kenntnis genommen hatte. Auf Grund alter Aufnahmen rekonstruierten wir die Größe des Turmes und machten Baupläne, doch das offizielle Genehmigungsverfahren ging nur langsam voran. Das nahende Jubiläum und das Engagement vom Pater András gaben der Sache einen neuen Schwung. Mit Zusammenhalt und Gottes Hilfe ist nichts unmöglich – eine oft gehörte Behauptung, doch diesmal bei den Renovierungsarbeiten konnte ich es selber erfahren.

Ferenc Frankovits

Etwas Dissonanz in der Harmonie..., damit die Freude nicht ganz ungetrübt bleibt

Die natürlich gewachsenen, 50-60 Jahre alten Ölbäume, Schwarzkiefern und Akazien um die schöne Kapelle herum sind weg. Von höheren Behörden angeordnet wurden sie mit besonders gutem Timing am 13. September gefällt und weggetragen, obwohl in ihrem Schatten einige geschützte und einen gewissen ideellen Wert verkörpernde Pflanzen wuchsen, wie es der bekannte Akademiker Dr. György Sziráki festgestellt hatte.

Schlusswort

Wollen wir etwas besseres erreichen, müssen wir die Sache selbst in die Hand nehmen. Zusammen können wir eine Basis erschaffen, worauf unser Zukunft aufgebaut werden kann. Das Gefühl der Zusammengehörigkeit müssen wir unseren Kindern weitergeben, damit sie deren Bedeutung und Freude spüren und erleben können. Nur so können wir eine richtige, wertvolle Gemeinschaft bilden.

Dr. György Sárospataki

ban el is határoztam, valamilyen formában segíteni fogok a megvalósításában. Különösen nemrég megboldogult szüleim emléke motivált, mert Ők is az elsők között voltak, amikor tenni lehetett valamit Isten Háza körül. Nagyon szerették ezt a kis kápolnát…

Egy évig „csak" annyi történt, hogy a régi képekről arányosan kiszerkesztettük a huszártorony és a toronysüveg méreteit, elterveztük, hogyan lehetne megépíteni és elhelyezni az adott körülmények, terepviszonyok között. Mikor már azt hittük, hogy a nehezén túljutottunk, a szervezés elvesztette lendületét, előtűntek a „falak", melyekbe lépten-nyomon beleütköztünk. A hivatalos tervezési-, engedélyezési eljárás nem indulhatott el.

Néhány hónapos téli „álmodozás" után olvastam a húsvéti Krisztus Fénye újságban Dr. Sárospataki Gyuri bácsi gondolatait a Kápolnáról, a közelgő évfordulóról. Felkerestem és bemutattam neki a vázlatokat, beszéltem arról, hogyan lehetne azokat megvalósítani. András atya – szerintem – csak arra várt, hogy lássa ezt az elszántságot és kezébe vette a „hivatalos" részét a felújításnak. Rövidesen elkészültek a jogerős tervek, indulhatott a megvalósítás.

Ezúton is megköszönöm az együttműködést mindenkinek, akikkel együtt dolgozhattam, többnyire régi ismerősnek, barátnak és ez alkalommal megismert minden segítő szándékú jóembernek. Volt közöttük magyar, tót, sváb, hívő keresztény és aki „csak nem jár templomba"… Mindnyájukon érződött azonban, hogy felfogták: nem akármilyen „házat" építenek.

Számomra isteni kegyelem -, nagy lelki élmény volt, hogy részt vehettem Isten Házának felújításában, és egyben megerősítette egy szebb jövőbe vetett hitemet, mert összefogással és Isten segítségével nincs lehetetlen. Ezt már sokaktól hallottam, de a felújítás során meg is tapasztaltam.

Hogy az öröm nehogy teljes legyen…

A kápolnadomb az ott természetesen megtelepedett ligetes 50-60 éves olajfákkal, feketefenyővel, akáccal, szinte a jeruzsálemi olajfák hegyének a hangulatát hordozta. Ennek mára vége. A Vidékfejlesztési Minisztériumhoz tartozó Természetvédelmi Felügyelőség kiirtotta, mondván, ez egy száraz gyepterület, amely néhány védett növényt rejt. Ezek a következő eszmei értékkel rendelkeznek:

Csikófark	100.000 Ft
Homoki hérics	100.000 Ft
Homoki nőszirom	10.000 Ft
Szártalan csüdfű	5.000 Ft
Pusztai metény	2.000 Ft

Mindezt 8 tisztviselő fáradtságos munkájával sikerült kimutatni. Ezekkel a védendő növényekkel régóta együtt élő – a tájnak jellegzetes arculatot adó – 50-60 éves olajfák, fenyők és akácok kivágását a magas hatóság kiváló időérzékkel szeptember 13-ra, a kápolna ünnepélyes átadását megelőző napra elrendelte és ennek végrehajtására kötelezte az önkormányzatot. Ezt a munkát szomorú szívvel a Zöld Korona Kft. dolgozói végezték el. Így az ünnepségre összegyűlt emberek nem csak a kápolna szépségében, de az azt körülvevő kopárságban is gyönyörködhettek. Eddig tudatlanul éltünk itt és nem sejtettük, hogy a kálváriadomb hirtelen így felértékelődik és sokmillió forint eszmei értékű apró kis növényt rejt, amelyek amúgy vidáman éltek itt már évszázadok óta. Mindez helybéli felfedezőjének, Dr. Sziráki György tudós akadémikusnak köszönhető. Ha ő nem teszi meg bejelentését a hatóságnak eme kis növények előfordulásáról, akkor most együgyű lakosként fogalmunk sem lenne az eddig hétköznapian szemlélt kálváriadomb mára különlegessé vált értékéről. Mindezt ezúton megkülönböztetett tisztelettel szeretnénk megköszönni Sziráki akadémikusnak.

A hűs árnyék nélküli kopárság ellenére, ha tehetjük, jöjjünk el néha ide, hiszen ha hagyjuk, hogy itt a Teremtő közelsége megérintsen és így megbékélve kisimulhat az ember lelke.

Végszó

Hadd idézzek itt Karl József alpolgármester Szent István napi ünnepi beszédéből, ami megkapóan összecseng a püspök atya homíliájával. „Egy család, egy közösség, egy falu, egy város, vagy az ország csak összefogva, együtt gondolkodva, egymást kiegészítve és erősítve képes fennmaradni, fejlődni, boldogulni és a maga választotta utat járni. Ha jobbra vágyunk, csak magunkra számíthatunk és arra az összefogásra, ami szilárd alapot teremt, és amelyre jövőnket építhetjük.

Ennek példájára ne feledjük el, hogy az összetartozás élményét nekünk is tovább kell adni, hogy a mostani fiatalok is megérezzék és befogadják az összetartozás fontosságát és örömét. Mert csak így leszünk igazán egyre gyarapodó, egymásért tenni akaró és egymást becsülő igazi közösség. Egyszóval értékes tagja a hazánknak.

Sárospataki György
Frankovits Ferenc

A Kálvária Kápolna és a szentháromság oszlop

Érdekes és kiváltságos helyzet egy gyermeknek olyan közegben felnőni, ahol sok kis jóságos ember mindig törekszik egy nagy dolgot véghez vinni.

Mint fiatal, az első ilyen élményem, érzésem, édesapám, Wágner László hatására történt, amikor megálmodta a Dunaharaszti Sváb Tájház létrehozását, és négy kitartó, szorgos barátjával és feleségeikkel, sok munkával ma egy kincset tudhatnak magukénak.

Én ezt az érzést ahhoz tudnám hasonlítani, mint mikor régen a dédnagymamám tálalószekrényében egy „kincses fiókot" találtam. Az ódon fiók tele volt régi-régi színes gombokkal, a Mamám pedig cseppet sem bánta, hogy jó néhány messzire elgurult, az örömöm őt is megnevettette, ezáltal nem csak ő okozott nekem örömöt, hanem én is szereztem neki egy mókás délutánt.

Nekem ez kincs volt, mert igaz volt, és önzetlen. Bár rég volt, kislány voltam, de az emléke még mindig egy kincs, örökre ott marad a lelkem gyermeki részében.

Lehet, hogy ez egy érdekes hasonlat, de szerintem az életben minden, mindennek kölcsönhatása. Az életutunk a kölcsönösség és a harmónia kereséséről, a megpillantásról, a felismerésről és célok eléréséről, és megteremtéséről szól, anélkül, hogy a jelent elhalasztanánk. Hisz nagyon fontos, hogy a szemünket nyitva tartsuk, és csak egy másodpercre is körülnézzünk, és örüljünk annak, ami körülvesz.

Akárhányszor én a kis árva Kálvária Kápolnát megpillantottam útközben, még romjaiban is ragyogó és szelíd volt, ahogy a füves lankára simult. Kis harmatcseppnek, vagy gyenge szirmú fehér kamillavirágnak tartottam, aki a dombbal egyensúlyban, harmóniában él.

Szerényen álldogált ott mindig, együtt a lengedező mezei virágokkal, az őt körülvevő erdővel, mint ahogy most is, csak most új külsővel.

Mindig azon derengtem, mit át nem élhetett ez az Isten óvta kis épület. Háborúk, válságok, szomorúság, vagy akár boldog idők, és mégis rendíthetetlen. Van benne valami misztikum, valami összetartó védőerő, benne van a szív.

Örömmel tapasztalom azt, hogy még vannak igazi értékek, vannak ezt felismerők és ezekért az igazi értékekért nem kevés időt és fáradtságot áldozó emberek.

Mi, a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat is elvállaltunk egy csekély és nemes feladatot a nagy felújításban. Ugyanis az árválkodó kápolna egyetlen társasága egy eredeti faragott német gót betűs szentháromság oszlop volt. Ezért kötelességünknek éreztük az ősi írású oszlop újjávarázsolását. Pont olyan küldetésnek éreztük, mint Frankovits Ferenc építészmérnök és Sárospataki György is, akik az egész renoválást vezényelték.

Sajnos az eredeti oszlopot újra földbe állítani már nem tudtuk, túl nagyok voltak a korhadás okozta károk. Annak ellenére, hogy ez szomorúan hatott

Die Kalvarien Kapelle und die Dreifaltigkeits-Säule

Es sind noch Menschen unter uns, die große Ziele haben, die ihre Augen offen halten, die die Umgebung aufmerksam betrachten und sich auch über Kleinigkeiten freuen können. So ein herzerfreuendes Kleinod war für mich die Kapelle am Stadtrand, die sogar damals als Ruine bescheiden den Hügel schmückte. Und sie schmückt ihn heute noch, allerdings mit einem rundherum erneuertem Äußeren. Denn es gibt noch Menschen, die die richtigen Werte erkennen, Geld, Zeit und Arbeit opfern, um sie zu erhalten.

Auch die Deutsche Selbstverwaltung hat sich bei dem großen Unterfangen beteiligt. Neben der Kapelle stand eine Dreifaltigkeits-Säule mit einer Inschrift in gotischen Buchstaben darauf. Diese alte Säule konnte leider nicht mehr aufgestellt werden, denn sie war schon zu stark beschädigt und wird seit der Konservierung in der Kapelle aufbewahrt.

Den Text konnte aber der Restaurator Balázs Hugyecsek entziffern. Demnach wurde die Säule 1908 aufgestellt. „Der Vater, der Sohn und der Heilige Geist" stand noch darauf und das Monogramm A.M., das wir aber bislang keiner Person zuordnen können. Und dasselbe steht auch auf der neu geschnitzten Rekonstruktion, einer Arbeit von Attila Halász, die anstelle der alten Säule aufgestellt wurde.

Die Renovierungsarbeiten haben uns alle ein wenig zusammengeschmiedet und das haben die Gäste des Einweihungsfestes wohl genauso erlebt.

ránk, felemelő érzés volt a rajta található szöveget újjáéleszteni. A kettérepedt oszlopon Először csak hasadások, közelebbről vonalak, és ha egész erősen törtük a fejünket, betűk is összeálltak.

A szöveget Hugyecsek Balázs restaurátor és kollégái megfejtették.

Az írás alapján az oszlop 1908-ban került a kápolna földjébe. Sajnos a készítőjét nem tudjuk, csak egy A. M. monogram alapján találgathattunk, ki is készíthette?

„ Az Atya, a Fiú és a Szentlélek" – ez olvasható most a Kálvária új oszlopán is, amit Halász Attila fafaragó hozott létre. Információink szerint az oszlop ívét korábban egy üvegajtó által védett szentkép díszítette. Erre vonatkozóan felkértük Hugyecsek Balázst a szentendrei skanzenből, hogy adjon segítséget, hogy ilyen időtájban milyen képeket alkalmazhattak.

A régi oszlopot végül amennyire menthető volt, felújítottuk, és a kápolna belsejében helyeztük el, hogy emlékeztessen minket a múltra, őseinkre, és azokra a rokonainkra, szeretteinkre, akik még erre az eredeti oszlopra tekintettek fel, olvasták sorait.

Ez a nagyszerű feladat és egyben megtiszteltetés a nemzetiségünknek nagyon fontos volt. Nekem az a gondolat jutott eszembe, amikor a régi kettévált oszlop után az egységes erős fából készült remekművet láttam, hogy ez a felújítás egy kicsit jelenti az összekovácsolódást, azt hogy össze kell tartanunk, meg kell fognunk egymás kezét, felnézni az égre, és erőt kérni.

Végszóként én személy szerint nagyon örülök, hogy ezt a kápolnát, ezt a védett apró, tiszta mezei virágot, egy kicsit mi is gondozhattuk, locsolgathattuk, és láthattuk, ahogy végül az avató ünnepségen újra kinyitotta szirmait...

Mindenki lelke egy kicsit eggyé vált.

Wágner Flóra
Dunaharaszti Német Nemzetiségi Tájház

Akinek a kocsija tényleg lóerős!

Ahova érkeztem, igazi parasztporta.

Nem sok lehet már ilyen nálunk Harasztin, és vajmi kevés az, mely még ténylegesen portaként, működő istállókkal, szaladgáló csirkékkel van tele, akik néha fel-fel ugrálnak kapirgálni a trágya dombra.

Mert ahol állat van, ott trágya is van, ez ökölszabály. ...

Ágics János és felesége, Kindlinger Borbála udvarán állunk a Fő úton. Mindenki ismeri őket, hiszen sokan tőlük szerzik be a mindennapi friss tejet.

Ágicsék olyan család, akik szem előtt tartják a családi, régi értékeket, akik óramű pontossággal figyelik (pláne Borika)a nemzetiségi életet táncos kisunokáikon keresztül és folyamatosan jeleznek, ha valami megüti a szemüket, ha valamit másképp látnak jónak. Egyszerűen érdekli őket a kulturális életünk, annak minősége és megfelelősége.

Jani évek óta a tájház „szolgálatában" áll lovaskocsijával. Szerves része a Borünnep rendezvénynek, hiszen kocsija az éllovas a menetben, ő viszi az ősrégi prést, a kádat, a haraszti borászkodás emlékeit, és persze az ő platójáról lehet finom mustot és borokat csapoltatni a vendégek számára. Az utóbbi évek májusfa állítási ünnepein szintén ő segített a hatalmas nyárfa törzsét szállítani, amely tavaly óta egy állandósított, sárga-feketére festett, szalagos, koszorúval ellátott májusfa oszlop lett. Többször lehet őt látni a bakon Haraszti és Taksony között, ahogy éppen a földekre vagy a földekről jön és ma már nehezen képzelhető el az, hogy annak idején ilyen járművek sokasága rótta nap mint nap a földes utakat.

Ágics Jánost roppant segítőkész, egyenes, becsületes és szavatartó embernek ismertük meg az elmúlt években, ezért a legutolsó tájházas rendezvényen, a hagyományos disznóvágáshoz kapcsolt bálon a Sváb Tájházat fenntartó Heimatland Harast Hagyományőrző Alapítvány egy oklevéllel Tiszteletbeli Tagjának ismerte el.

Janit és Borikát kérdezgettem egy júniusi délutánon a múltról, a családjaikról, a két nemzetiség, a rác és a sváb szokásairól.

Wágner László: Jani, ismerve a nevedet az „ics" végződéssel, valahogy nem illik bele a hagyományos haraszti sváb parasztcsaládok névsorába. Egyik korábbi számunkban már említést tettünk Bosnyák Gyuszi bácsiról, mint tököli szerb származásúról. Nálad hogy is van ez?

Ágics János: Nagyon jól látod Laci, én is Tökölről származom, és ahogy ti Dunaharasztin svábként születtetek, én a saját falumban szerbként vagy ahogy a köznyelv használja rácként. Amennyiben jól tudom a hivatalos megnevezésünk bunyevác, ez egy szerb-horvát nyelvű, de mégis katolikus népcsoport.

Például Lóréven vagy Ráckevén szerbül beszélnek, ők egyébként ortodoxok.

WL: Mesélj egy kicsit magadról, a gyerekkorodról, az akkori Tökölről!

ÁJ: Abban az időben, amikor még kissrác voltam, folyékonyan beszéltünk rácul otthon, még rác mise is volt a templomban, sajnos nem régen szűnt meg ez a szép folyamat. Mivel katolikusok voltunk, ugyanabban a templomban volt a rác mise és a magyar mise és persze oda jártak a tököli svábok is. Gondolom tudod, hogy annak idején Tökölt kétharmad részben rácok, egyharmad részben svábok lakták. Ismered a Hoffmann Palit a polgármestert? Na, ő is sváb származású!

WL: Hogyan emlékszel a hagyományokra, ti is művelői voltatok? Mesélj egy kicsit a családról!

ÁJ: Persze, akkor ez még általános volt, hiszen ez jelentette a szórakozást mind az idősek, mind pedig a fiatalok számára. Karácsony közeledtével, ahogy most visszaemlékszem, mi is mentünk mindig betlehemezni, ránk a katolikus ünnepek ugyan úgy vonatkoztak, mint tirátok. Szerintem még most is Tökölön többen járnak templomba, mint itt Harasztin, pláne a fiatalokból többen. Nagyapám Ágics Antal főkertész volt, tudod hasonló család voltunk Tökölön, mint itt a Boros família. A nyári szüneteket mindig nála töltöttem el, folyton rácul beszélt velem. Édesapám, Ágics Antal földműves és kertész volt, nagy területen gazdálkodott üvegház kultúrával. Édesanyám Radnics Teréz, a Csepel Autóban dolgozott, anyai nagymamám a felvidékről származott, viccesen rájuk azt mondták, hogy tutajosok… Testvérem Ágics Antal. Szóval, ötödikes koromig szerb nemzetiségi általános iskolába jártam Tökölön.

WL: Milyen szakma érdekelt? Hogyan haladt azután az életed?

ÁJ: Az általános elvégzése után Pesten, a Váci úton autófényezőnek tanultam. Amikor felszabadultam a PG-be kerültem, ahol két évet dolgoztam, majd a tököli Tsz következett, ahol festőként kerestem a kenyerem. 1972. május 27-én megesküdtünk a feleségemmel, Dunaharasztira kerültem. Egy echte sváb család lett az otthonom itt a Fő utcán, apósom Kindlinger Ferenc, anyósom Mannheim Teréz lett. Elég későn, 1977-ben bevonultam katonának Egerbe, azután a Petőfi Laktanyába, a „Horváth Kertbe". '76-körül kezdtünk építkezni itt szemben, ahol most a fiamék laknak és '80-ban fejeztük be. Eredetileg, ahogy említettem, a Fő út 111-ben kezdtük el életünket, amely porta feleségem családjáé volt.

Bori gyere! Ezt most te mondd el, a te családodról kezdtünk beszélgetni- szólítja Jani a feleségét, Borikát

Kindlinger Borbála: Itt vagyok, akkor mondom tovább. Ez a ház ahol most vagyunk a nagyapám apjáé Kindlinger Józsefé volt. Nagyapám Kindlinger János volt, nagymamám pedig Gerstenbrein Éva. Tudod Laci, a Szőlőhegy utcában a Sebőék háza volt nagyanyám szülői háza. Na, az ő édesapja Leonardt Gerstenbrein, édesanyja pedig az az Anna Walter, akinek a síremlékére rátaláltam a Kegyeleti Emlékparkban. Ennek nagyon-nagyon örülök, minden évben gyertyát gyújtok nála Mindszentkor. Mi rokonai vagyunk annak a Kindlinger fiúnak, aki a Zipfelmützben táncol, tudod a József Attila utcából. Te azt nem is tudod, hogy micsoda ipar folyt itt annak idején! Nagypapám öccse, Kindlinger József működtetett ezen a helyen egy kosárfonó és kerti bútorokat készítő kis üzemet. A szakmát még a Glaser-nél tanulta. 11 segéddel és még számos tanoncccal termeltek, szóval komoly vállalkozás volt az akkor. Ő szállította Pestre a Zwacknak a vesszővel befont demizsonokat. Híres pesti szállodák fonott bútorai készültek itt, vagonszám hozatta a gyékényt a Tisza-hátról, az volt a legjobb minőségű alapanyag. '51-ben történt halála után megszűnt a cég, mivel nem volt örököse.

WL: Jani, te következel ismét. Hogy indult az élet a katonaság után?

ÁJ: A PG-ban dolgoztam aztán 15 évig mint gépkocsivezető. Majd következett egy 13 éves kenyérgyári korszak, azután két évig a Hentes utcában a Suzukinál voltam. 1989-ben visszavettük a földeket, 2008-óta itthon vagyok, mint főállású őstermelő. 30 hold földünk volt, ami nagyjából 20 hektár, sosem váltunk meg tőlük. 8 évvel ezelőtt még a szántáson kívül mindent lovakkal csináltam, a fogasolást, a vetést, a hengerlést, az ekézést, az aratást kézi- és lóerővel. Ezeket a műveleteket manapság már bérmunkában csináltatjuk.

WL: Mit termelsz jelenleg? Illetve látva

Dessen Wagen tatsächlich Pferdestärke hat!

Ein Bauernhof, mit allem, was dazugehört, – mit Ställen und Tieren, und natürlich auch mit Misthaufen. Es ist der Hof von János Ágics und seiner Frau Borbála Kindlinger. Sie halten viel von Familientraditionen und mit großem Interesse verfolgen sie die Ereignisse unserer Minderheit. János bietet dem Heimatmuseum seine Dienste immer wieder an. Sein Wagen fährt immer als erster voran beim Umzug nach der Weinlese, aber auch den riesigen Maibaum transportierte er ins Museum. Sein Engagement wurde beim letzten Schlachtball mit einer Urkunde über die Ehrenmitgliedschaft in der Heimatland Stiftung anerkannt.

Auf die Frage nach seiner Nationalität erzählt János Ágics über seine Kindheit in einer serbischen Familie in Tököl, wo damals sogar noch die serbische Sprache gängig war. In der Ortschaft wohnten damals hauptsächlich serbische Christen (zwei Drittel) und Ungarndeutsche (ein Drittel). Sie nutzten sogar die gleiche Kirche. Seine Familie hatte eine Gärtnerei, er aber wurde Autolackierer. Wegen seiner Ehefrau kam er nach Harast, wo ihre Familie einen Bauernhof hatte. Wie es seine Frau Borbála zu wissen gibt, betrieben sie bis 1951 sogar noch eine Werkstatt mit mehr als zehn Mitarbeitern, wo sie verschiedene Korbwaren und geflochtene Gartenmöbel produzierten. Nach dem Zeiten, als die ganzen Bauernhöfe Bestandteile der Kooperative werden mußten, bekam die Familie 1989 ihre Felder zurück, die sie seitdem bebauen. Die ganze Familie samt Enkelkinder nimmt am Leben der deutschen Minderheit teil, einige als Tänzer, ander als Helfer und wieder ander als regelmäßige Besucher.

Dafür bedanken sich die Deutsche Selbstverwaltung und das Heimatmuseum.

a jelenlegi gazdaságod nagyságát, milyen életet élhetett ebből anno egy parasztcsalád?

ÁJ: A termés főleg kukoricából, árpából, búzából, tritikáléból és lucernából áll. A jelenlegi földterület megfelel egy középparaszti státusnak. Ebből annak idején nélkülözés nélkül, gondtalanul meg tudott élni egy család. Sőt, megjegyzem, még gyarapodni is tudott! Az igavonó lovakon kívül ez a gazdaság eltartott még 8 tehenet, hozzátartozott még 3-4 disznó és a szárnyasok, a baromfik, a konyhakert folyamatosan adta a zöldséget. Étel gond itt nem lehetett!

KB: Édesapám soha nem érezte sajátjának a Tsz-t. Jól ment neki, de mégse a magáét fejlesztette. Amikor '89-ben a földeket visszakapta, szerintem örömében halt meg…

ÁJ: Mindent apósomtól tanultam meg, ami a paraszti gazdálkodáshoz szükséges. Édesapámtól ilyen mélységekben a termelést nem sajátíthattam el, hiszen ő kertész volt, az másfajta szeretet volt és másfajta élet. Vele piacoztunk a Bosnyák téren, speciális termesztést végeztünk. A szántóföldi élet az más.

WL: A paraszti őszinteség és egyszerűség az, ami az utóbbi években barátsággá fűzte viszonyunkat, viszont a ló, a bak, a lovas kocsi és az állatok szeretete éppen úgy hozzákapcsolódik mindehhez.

ÁJ: Igen, az állatok, az állattartás, az állatok szeretete és gondozásuk igénye az egész életemet végigkísérte. Tökölön mindig voltak állatok, ló nélkül nem működött annak idején gazdaság, disznót mindig tartottunk, a baromfi pedig általános volt. Ahogy Harasztira költöztem, nagygazdaság fogadott. 30 disznó, 2 tehén, 4-5 hízó marha, birkák, 2 ló, ez megszokott volt. Most is vannak teheneink, a kocsimat pedig 1 lóerő húzza, egy még fiatal, de tanulékony társ. Amit köszönhetek neki, hogy vele gyorshajtásért még nem büntetett meg rendőr.

WL: Egy picit mesélj a fiatalokról!

KB: Attila fiam és Melinda menyem a szemközti házban laknak, Bernadett és Barbara unokáinkkal. A kicsik német nemzetiségi táncosok, az egyik az NIHD egyesületben, a másik pedig a DFSE egyesületben táncol Dudás Gabinál. Nagyon szeretjük a sváb kultúrát, igyekszünk minden rendezvényen ott lenni és élvezni minden pillanatot!

WL: Nagyon szépen köszönöm az interjút és az elmúlt esztendők alatt nyújtott segítséget! Jó egészséget és sok örömöt kívánunk Borikának és Janinak a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Sváb Tájház vezetése nevében!

Wágner László

Sírrombolás a Kegyeleti Emlékparkban!

Anna Pfister 51 évesen, 1914-ben hunyt el és temették Dunaharasztin a régi temetőbe, mely a mai Kegyeleti Emlékpark helyén terült el.

Több évtizeden keresztül temetkeztek itt, majd az orgonabokrok ágai, a többi cserje és fa nyáron lombtól duzzadó, télen hótól roskadó karjai ölelgették a síremlékeket.

Egész évben gyereklárma visszhangzott a még álló, vagy eldőlt kövek között, hisz ezt a területet előszeretettel használták a suhancok bújócskázásra, vagy csúzli partik lebonyolítására. Minden Szentek idején itt-ott meglibbentek a gyertyalángok, a rokonok meglátogatták az el nem feledett, réges-régen itt nyugvó dédik és ükapák sírjait.

A temető - habár már funkciója nem volt - nemes nyugalommal és tisztelettel terült el az Alsófalu szívében.

Ott állt méltó büszkeséggel Anna Pfister fehér márvány sírja is, míg 2006 nyarán meg nem jelentek a munkagépek és pár óra alatt el nem tiporták a múltat! Szerencsére néhány sír megmenekült az értelmetlen pusztítástól, ezen kevesek közé tartozott Anna Pfister síremléke is. Vele együtt több mint 50 sírkő menekült meg s féltő kezek vigyáztak rájuk, tárolták őket éveken keresztül. Hányódtak számkivetve az új temetőben, ahol tárolásuk során ismét megrongálták, megcsonkították őket. Pihentek egy darabig a tájház udvarán, majd Kaltenecker József portáján. Helyet kaptak az önkormányzat segítségével a DHRV telephelyén és végül restaurátorok vették a kezükbe őket, akik figyelmes munkával, odaadó kényeztetéssel varázsoltak múltjukból ismét csillogó, magukra büszke jelent.

2010-ben komoly összefogással megszületett a Kegyeleti Emlékpark a régi temető helyén, a ledózerolt temető helyén és Anna Pfister sírja ismét büszkén találta meg helyét a többi emlékkő között. Fehér márvány felületén vakított a napsugár, akár 1914-ben, temetése napján. Visszatért oda, ahonnan kálváriája elindult.

Idén Minden Szentek Ünnepén ismét meglibbentek a gyertyalángok a Kegyeleti Emlékparkban, a sírok mellett.

Az álló és a fekvő sírok mellett is. Az még büszkén álló és gyalázatosan darabokra tört, fekvő sírok mellett is.

Anna Pfister földön fekvő, keresztjétől megvált, derékban kettétört, megbecstelenített síremléke mellett is!

2012. november 4-én az esti órákban ismeretlenek öt sírkövet döntöttek fel a Kegyeleti Emlékparkban, melyek súlyosan megrongálódtak, keresztjeik letörtek, sírtestük több helyen eltört. A Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat bejelentette az ügyet a hatóságoknál, mely kapcsán a rendőrség feljelentést tett ismeretlen tettes ellen. Farkas Péter rendőrparancsnok kérésünkre elmondta, hogy folyik a nyomozás, de sajnos eddig még nem jártak sikerrel. A kár értéke 500.000 Ft.

Ki tudná megfogalmazni a kár valódi értékét?!

Wágner László

Tutajos Találkozó

Wágner Flóra szemszögéből

Ma, ha azt halljuk, Kis-Dunamenti Sváb Fesztivál vagy Tutajos Találkozó, egyből nagy mulatságra, szórakozásra, egy boldog eseményre asszociálunk.

De ha belegondolunk mélyen, megérezhetjük, milyen szívbemarkoló lehetett egy ilyen esemény igazi eredete, és elmélázhatunk azon, hogy őseink, mit éltek át.

Ha nem tették volna meg azt a nagy utat a Dunán az Ulmer Schachtel-lel a magyar földig, akkor ma nem tarthatnánk ilyen csodálatos megemlékező ünnepséget.

Az ötödik esztendeje, minden évben megismétlődő Kis-Dunamenti Sváb Fesztivál és egyben a Tájház alapításának évfordulója idén is sok élményt nyújtott a látogatóknak.

Mit jelentett nekem az idei Fesztivál?

Ebben az évben először volt az az élményem, hogy a szervezésbe én is nagyon beleástam magam.

Egyik délután, miközben a programot próbáltam színesíteni, az ünnepség menetét szerveztem, egy kis ideig megállt az idő. Ugyanis olyan anyakönyvi adatokat tartalmazó könyv került a kezembe (Ortsfamilienbuch Dunaharaszti 1695-1828, Taksony 1752-1828), ami azokat az adatokat jegyezte le, hogy a betelepülés után kik éltek itt, kik születtek, és kik haltak. Kezembe tartani az emberi sorsokat megrendítő érzés volt. És miért?

Mert az én őseim is közöttük voltak. És én ma belőlük vagyok.

Miattuk vagyok most ezen a földön, ezen az utcán, ahol ők is sétáltak és ahol minden nap én is sétálok.

Ez az érzés, ez a tudat engem annyira megihletett, beleképzelni magam egy 20 éves fiatal nő helyzetébe, illetve az Ulmer Schachtel-en töltött napjaiba.

Az ő szemeivel láttam a Világot.

Ezért a könyvben lévő születési, házassági és egyéb fontos családi eseményeket összefoglaló, kevéske információt nyújtó feljegyzések egyikét kiválasztottam. És hagytam, hogy kiömöljenek belőlem az érzések.

Irományom főszereplője egy női alak volt, Katharina Witzing, akinek a rövidített jegyzetek alapján valószínűleg hasonló dolgokon kellett keresztülmennie, mint ahogy történetemben fogalmaztam (lásd a cikk végén található írást).

Tehát egy ilyen rendezvénynél szerintem amellett, hogy jó időt töltünk egymással, nagyon fontos, hogy megemlítsük elődeinket, és tiszteljük őket. Fogjunk össze, mint ők akkor, és szülessen a mostani és az akkori világból egy varázslatos elegy, egy boldog atmoszféra.

Legyünk büszkék rájuk!

Így is lett. Visszaemlékezve, gyönyörűen zajlott idén is a rendezvény. Szeretettel fogadtuk a szomszédos és messzi településekről érkező barátainkat, nélkülük nem lett volna ilyen színes ez a kora nyári nap.

A szinte már hagyománnyá vált tutajok felvonulása mellett ebben az évben is minden korosztály jól érezhette magát. A dunaparti programok után zenés menet indult a Tájházba, ahol folytatódtak a fellépések egészen estig, majd finom vacsora várta az érkezőket.

Az esti jó hangulatot pedig az Ujfluer Buam zenekar biztosította.

Katharina Witzing, egy fiatal nő emlékei a Dunai hajóútról

Az indulás

„Amikor felszálltunk a hajóra alig bírtam megemelni a lábam. Olyan volt mintha minden emlékem húzott volna vissza. Férjem, Michael Beringer, megnyugtató szemeivel bíztatott. Azt mondta, ne féljek, jobb élet vár ránk. Csak a gyermekeim jobb jövője forgott a gondolataimban.

Egy új tavasz, egy új haza, egy új remény."

A hajón ~ 1-2 nap után

„Katharina Witzing, ez arra a lányra emlékeztet, aki Unterglauheim-ban született, de itt, hánykolódva a vízen, azon töprengek, hogy ez a név még mindig az enyém-e? Gondolnak rám? Emlékszik majd otthon rám valaki?

Szeretem őket. De mennyire szeretem őket… Drága családom!

Láthatom majd újra a hazám?"

„ Az ismerős lankák lassan eltűnni látszanak, örökre elmerül bennem a kedves horizont. Ott van az ismerős csillag az égen, csak most máshonnan nézek én felfelé reá.

Érdekes, a távolság ugyanakkora e csillag és köztem, de Némethon messze, már messze-messze van. „

„ Ígéretek… bízhatok bennük? Milyen lesz az új föld? Lesznek napsütötte napok? A gyermekem, akit a szívem alatt hordok, taposhat majd puha homokon? Kérdések közt szenvedtem. Istenem, segíts!"

„Drága férjemnek Michael Beringernek, add uram, hogy megbecsüljék őt! Erős férfi, megállja a helyét mindenhol.

Ha igaz a mondás, hogy: „A búza, ami az új hazánkban lesz, olyan erős, hogy a szekérkerék alatt sem hajlik meg", akkor minden rendben lesz! A munkától nem félünk, dolgos emberek vagyunk!"

„Kicsikém nyugodj meg! - Vigasztaltam magzatom, pedig én is remegtem, féltem. Hisz nem tudtam mi vár ránk, segítségként vagy ellenségként tekintenek majd ránk? ”

4-5 nap után

„A Duna vad sodrása nem tett velünk sem kivételt. Igazak voltak a hírek, miszerint a kanyargós folyó néhol kegyetlen a hajózókkal. Összeszorult a szívem, mikor hajódarabokat láttunk a part közelében. Sokan sírtak, gyermekeik szemét takargatták.”

„Kevés volt az élelem, a gyermekeknek is nélkülözniük kellett. Végig az járt az eszemben, hogy milyen jó, hogy az én kisgyermekemnek nem kell ezt a saját bőrén megtapasztalnia.”

A második hét

„Gyakran megállítottak minket, a magunkkal hozott élelemből sarcot kellett fizetnünk, különben nem mehettünk tovább. Az út még hosszú volt, de a tartalékaink egyre fogytak.”

„A gyorsan terjedő, járványok, betegségek ellen sem tehettünk semmit. Az imádkozás volt az egyetlen gyógyszerünk.”

„Ha már az út sem teljesen a tervek szerint ment, azon gondolkodtam, hogyan bízzunk a megállapodásokban, az új honban? A baljós jelek rávilágítottak arra, hogy egyáltalán nem biztos, hogy az ígéreteket szentírásnak lehet venni.”

„A kimerültség nem csak az evező férfiakon látszott. Mindenki fáradt volt. Két érzést olvastam le az arcokról: Félve reménykedem – és Kezdem feladni”

Vannak jó emlékeim is…

„Az utazás, mindig érdekes élmény. Míg egyesek csak búslakodtak, én próbáltam erdőket, dombokat, gyönyörű tájakat bámulni”

„Minden egyes akadály kiküszöbölése sikert jelentett. Új értelmet, új reményt, új jövőt adott.”

„A hajón összetartó csapattá váltunk, összekovácsolódtunk szinte mint egy család. Hiszen egy a szívünk, egy a nyelvünk, hagyományaink, az otthonunk. Mindenki segített annak, akinek csak lehetett. Tudtam, ha megérkezünk, megtartunk egy kis darabot, az igazi hazánkból.”

„Az úton ismertem meg azt a lányt, aki utána a legjobb barátnőm, és egyben a későbbi gyermekeim keresztanyja lett.”

Utolsó napok:

„Amikor meghallottam a mondatot: Átléptük a határt, vegyes érzelmek fogtak el. Ez lesz az új hazám?”

„Nem tudom, hogy belül megnyugodni kezdtem vagy belenyugodni abba, hogy már soha nem mehetek vissza oda, ahonnan jöttem. Érdekes volt az, ahogy az emberek arca is és a víz is mintha nyugodtabb lett volna.”

„Mindenki mintha érdeklődőbb lett volna, akadt, aki panaszkodott, akadt, aki próbált hozzászokni az új tájhoz, de mindenki az új vidéket fürkészte”.

„Gyönyörű volt a minket körülvevő tavaszi világ, emlékszem, ahogy csicseregtek a madarak.”

Megérkeztünk

„A kikötőt megpillantva mindenkinek az volt a legfőbb vágya, hogy biztos föld legyen a lába alatt. Mindegy volt az, hogy német vagy magyar, csak ne imbolyogjon alattunk.”

„ Ragyogó Remény csillant fel a szemünkben amikor láttuk, hogy a parton már várnak minket.”

„ Amikor a hajó koppanva partot ért, egy könny csordult végig az arcomon – megérkeztem.”

„ A tömeg sürgött, forgott, a hajó kipakolása után, szekerekre tettek minket, elmondták, hol fogunk lakni.”

„ Ekkor hallottam meg a falum nevét: Dunaharaszti.”

Wágner Flóra

Treffen der Flößer aus der Sicht von Flora Wágner

Das Schwabenfest an der Kleinen Donau zum 5. Geburtstag des Heimatmuseums und das Treffen der Flößer bereitete mit seinem reichen kulturellen Programm auch dieses Jahr viel Spaß und Vergnügen und war ein tiefes Erlebnis. Zahlreiche Teilnehmer aus der näheren und entfernteren Umgebung kamen mit ihren Flößen oder Booten, präsentierten ihre Tanzprogramme, beteiligten sich am Umzug ins Heimatmuseum, ließen sich das leckere Abendessen schmecken und tanzten bei der Musik der Ujfluer Buam bis spät in die Nacht.

Frau Wagner hat sich aber anläßlich des Festes und an Hand der Ortsfamilienbücher Dunaharaszti 1695-1828 und Taksony 1752-1828 Gedanken darüber gemacht, mit welchen Gefühlen diese Menschen, unter ihnen auch ihre Vorfahren, hierher gekommen waren. Sie versetzte sich in die Rolle einer willkürlich aus dem Buch ausgewählten, jungen Frau, der Katharina Witzing. Welche Ängste sie beim Aufbruch geplagt haben mochten? Welche Not und welche Entbehrungen sie während der Reise erleiden musste? Welche Gefahren auf sie lauerten und welche Hoffnungen sie der neuen Heimat gegenüber gehegt hatte? Mit viel Empathie schrieb Frau Wágner darüber einen imaginären Reisebericht, in der Hoffnung, diese Umsiedlung dem heutigen Leser emotional näher bringen und begreifbarer machen zu können.

Farsangi szokások Dunaharasztin 1958-ig

Az idén megrendezett farsangtemetés kapcsán néhány gondolatot szeretnék megosztani Önökkel a Dunaharaszti farsangi szokásokról az 1900-as évek elejéről.

A farsangi hagyományokat napjainkban több európai nyelvterületen a mai napig is őrzik, ápolják. Példa erre a busójárás Mohácson vagy az erdélyi farsangi szokások. A karácsonyi időszak elmúltával, a mezőgazdasági munkák megkezdése előtt, a telet záró időszakban sokfelé tartottak bálokat, táncmulatságokat a falvakban, illetve a nagypolgárság és az arisztokrácia a városokban. Vidéken általában a kocsma vagy a fonó volt a színtere ezeknek az eseményeknek. A különféle szakmák, céhek báljai mellett megrendezték az asszonyok, sőt a gyermekek báljait is. Népszerűek voltak a batyus bálok, ezekre a résztvevők vitték az ételeket, jellemzően kalácsot, süteményt és általában baromfihúsból készült fogásokat. A farsangi báloknak mind a paraszti életben, mind pedig a városi nagypolgárság körében komoly hagyományai voltak. Magyarázata ennek, hogy az eladó lányokat illetve a házasulandó fiatalembereket ezeken az eseményeken vezették be úgymond a társaságba, tehát a párválasztásban, társasági életben volt fontos szerepük. A legtöbb lakodalmat is ebben az időszakban tartották faluhelyen. A böjt előtti időszak legnagyobb vigassága a farsang, mely január 6-tól, vízkereszttől, hamvazószerdáig tart. A farsangolást nyugati szomszédainktól vettük át. Az elnevezés régi osztrák-bajor szóból, a faseln – locsog, fecseg, lódít, pajkosságot űz - szóból származik. A telet, a hideget, a sötétséget legyőző napok jellegzetes eseményei a farsangi események, az alakoskodás, a mulatozás és a tél elmúltát ünneplő farsangtemetés. Igaz, hogy tágabb értelemben a farsang vízkereszttől hamvazószerdáig tart, gyakran azonban az utolsó hétvégét nevezzük farsangnak. Dunaharasztiban ilyenkor 3 napon át tartott a tánc, a mulatozás, majd a farsangtemetést húshagyó kedden rendezték, mely a farsangi időszak utolsó napja. Ekkor éjfélig tartott a mulatozás, majd ennek lezárásaként következett a farsangtemetés. Általában öreg teknőben feküdt egy ember, aki a farsangi mulatozásban a sok italtól elhunytat, valamint a tél elmúltát jelképezte és énekelve, rigmusokat kiáltozva megsiratták a farsangi Sepit és eljátszották a temetését. A farsangtemetés nem rendelkezett előre megírt szöveggel, begyakorolt mozdulatokkal. A vidám társaság spontán viccelődéssel tette színessé az utolsó farsangi pillanatokat. Ezt a hagyományt elevenítette fel a Német Önkormányzat szervezésében a farsang utolsó hétvégéjén, február 19-én, immár második alkalommal megrendezett farsangtemetés.

1958-tól kezdve ez a hagyomány Dunaharasztin feledésbe merült az iparosodás, elvárosiasodás, a természettől való eltávolodás következtében. A farsangi hagyomány újraélesztésében nagy szerepet játszott az, hogy Soroksáron még rendeztek farsangtemetést és átadták nekünk a vicces, bolondos forgatókönyvet. (lásd. a magazin 2011/1. számát, a szerk.)A forgatókönyv érdekessége és egyben értéke annak nyelvezete. Mint köztudott a környékbeli településeken így Taksonyban, Soroksáron, Vecsésen más tájszólásban beszéltek, mint Dunaharasztin. Ezek a különböző nyelvjárások napjainkban eltűnnek, mivel már kevés ember beszéli nap, mint nap, ezért értékes min-

Fasching in Harast bis 1958

An Hand des Faschingsbegräbnisses in Harast würde ich gerne ein paar Gedaken über die verschiedenen Faschingsbräuche vom Anfang der 1900er Jahre mit Ihnen teilen.

Überall in Europa werden die Faschingstraditionen gehegt und gepflegt, wie zum Beispiel der „Buscho-Gang" in Mohács oder die Sitten in Transsylvanien. Am Ende des Winters, nach der Weihnachtszeit, aber noch vor den Frühjahrsarbeiten auf dem Feld wurden überall Tanzfeste und Bälle veranstaltet, sowohl in den Dörfern, wie auch in den Städten. Neben den Bällen der veschiedenen Gilden und Berufsgruppen widmete man Bälle den Frauen oder den Kindern. Auch die „Beutel-Bälle" waren sehr beliebt, wobei man das Essen, meist Hefezopf, Kuchen und Hühnergerichte, mitbringen sollte. Die Bälle spielten im Bauernleben, aber auch beim Bürgertum der Städte eine große Rolle, da die heiratsbereiten- und willigen Mädchen und junge Männer bei diesem Anlaß in die Gesellschaft eingeführt wurden. Auf dem Lande wurden in diesem Zeitraum oft auch Hochzeiten gefeiert.

Obwohl die Faschingszeit einen längeren Zeitraum umfasst, verstand man darunter oft nur das letzte Wochenende vor Aschermittwoch. In Harast war das ein dreitägiges Tanzen und Feiern bis Mitternacht am Fastnachtdienstag. Dann wurde der Fasching begraben: einen alten Mann, den Sepi, in Vertretung der Alkoholtoten und des Winters, legte man in einen Trog. Er wurde beweint und, da das „Ritual" keinen festgelegten Text oder Drehbuch hatte, von spontanen Späßen begleitet begraben. In Organisation der Ungarndeutschen Selbstverwaltung wurde am 19. Februar diese Sitte bereits zum zweiten Mal wieder belebt. Unser besonderer Dank gilt dabei den Schorokscharern und vor allem den Herren Jakab Roth és Nándor Schirling, die uns eine Tonaufnahme, wie auch ein witziges Drehbuch übergegeben hatten. (zu lesen im Heft 2011/1.)

Nach einer Haraster Sitte setzten sich die Burschen am Aschermittwochnachmittag auf Pferdekutschen und besuchten bei Akkordeonmusik alle Mädchen. Wenn eines vergessen wurde, kam das einer Beleidigung gleich. Die Männer wurden mit Strudel bewirtet, und was sie nicht aufessen konnten, brachten sie in ihr Stammlokal mit, und verzehrten es später. Das war das Strudelessen.

den írott, illetve elektronikusan rögzített anyag, mely tartalmazza a valamikor még élő nyelv jellegzetességeit. A farsangtemetés soroksári változatáról készítettünk egy hangfelvételt, mely tartalmazza a teljes szöveget az ottani dialektusban.

Köszönet a Soroksárról átvett anyag megőrzéséért és továbbításáért Roth Jakab és Schirling Nándor uraknak.

De most térjünk vissza Harasztira. A farsangot követő Hamvazószerdához is tartozik egy szokás, mely szerint szerdán délután a legények szekérre szálltak és általában harmonika szó kíséretében felkeresték az ismerős lányokat. A lányok készültek a vendégek fogadására, várták a fiúk látogatását, és rétessel kínálták őket. Ezekben az időkben a fiúk felelőssége nagy volt. Minden eladó leányt meg kellett látogatni, mert ha valaki kimaradt a sorból, abból nagy sértődés lett. A legények minden lányos háznál fogyasztottak, és amit nem tudtak megenni azt magukkal vitték. Miután meglátogatták az összes lányt elmentek a törzshelyükre, a kocsmába, ami a bálok helyszíne is volt, és ott elfogyasztották a maradék rétest. Így zajlott Dunaharasztin a rétes evés hamvazószerdán.

Karl József

Nepomuki Szent János

Nepomuki Szent János, a vízen járók, a hidak szentje s a gyónási titok vértanúja, Közép-Európa legismertebb szentjei közé tartozik. A folyók, hidak, hajósok, vízimolnárok, halászok, védőszentje. Mint egyházi méltóságot és jelentős szónokot egész Prága ismerte és szerette. IV. Vencel király felesége őt választotta gyóntatójául. A király kezdetben igazságos és jóakaratú uralkodó volt, de egy sikertelen mérgezési kísérlet után bizalmatlanná és agresszívvé vált. Meg akarta tudni, mit gyónt a felesége. Mivel azonban János nem volt hajlandó megmondani, megkínoztatta és a Moldva folyóba dobatta. Egy csodás fényjelenség jelezte a királynának, hol keressék a holttestet. Emléknapja: május 16.

Nepumuki Szent János előtt Dunaharasztin május 19.-én tettük tiszteletünket. Ennek alkalmából a német nyelvű szentmisére és a zenés felvonulásra népviseletben gyűltek össze a haraszti sváb szervezetek és egyesületek. A csodálatosan feldíszített Szent Szoborral útnak indultunk a Kis-Dunához. Itt vízre bocsátottuk az apró fényű úszógyertyákat, az ún. Jánoskákat, a vízben életüket vesztettek emlékére s a Duna mentén élő népek békéjét hirdetve.

A megemlékezés után a Német Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében kisebb vendéglátásra került sor, ahol az egybegyűlteket süteménnyel, borral, és üdítővel kínáltuk, miközben az út fáradalmait kipihenve egy kis beszélgetésre is időt szakítottunk.

Papp Ágnes

Der Heilige Johannes von Nepomuk, Schutzpatron der Flüsse, der Brücken, der Schiffer, der Flößer, der Müller, der Fischer, sowie des Beichtgeheimnisses und gegen Wassergefahren, gehört zu den populärsten Heiligen Mitteleuropas. Als Würdenträger und Redner war er in Prag geschätzt, auch die Frau von König Wenzel wählte ihn zum Beichtvater. Ihr Beichtgeheimnis trachtete der König zu erfahren, Johannes jedoch weigerte es zu brechen. Deshalb ließ Wenzel ihn foltern und in die Moldau stürzen. Wundersame Lichterscheinungen zeigten der Königin, wo der Leichnam des Märtyrers lag. Sein Festtag ist der 16. Mai.

Der Heilige wurde in Harast am 19. Mai mit einer deutschsprachigen Messe und einem Umzug zur Kleinen Donauarm geehrt. Wir ließen kleine Kerzen auf dem Wasser schwimmen, um deren, die im Wasser gestorben waren, zu gedenken und den Frieden der Donauvölker zu verkünden. Die Feierlichkeit endete mit einem kleinen Vesper, spendiert von der Deutschen Selbstverwaltung.

Visszatekintés az elmúlt 15 évre

A kórus 15 éve alakult „ Dunaharaszti Baráti Kör Kórusa" néven. Krizsák Jánosnét, Éva nénit kérdeztem a kórus alakulásáról, mivel ő volt az első vezetője 1996 és 1998 között.

A Dunaharaszti Német Kisebbségi Önkormányzat alakulása után a nemzetiségi klubházban összegyűltek azonos identitású emberek, beszélgetni, a régi időket felidézni. Szép volt az együttlét.

Éva nénit, mint sváb származásút, Rábenspeck Lajosné, Erzsi hívta, hogy legyen ő is a klub tagja.

Amikor valakinek születésnapja vagy névnapja volt, együtt ünnepeltek, közös énekkel köszöntötték az ünnepelteket. Így kezdték el énekelni a régi énekeket, ami gyermekkorukból megmaradt. Voltak olyan dalok, amelyeknek a harasztiak csak egy vagy két dalsorát ismerték. Éva néni azonban, mivel Kakasdon született, több dalszöveggel ismerte ezeket, és kézzel leírta mindenkinek. Így mások is megismerkedhettek a többi szöveggel. Később a lányától kapott írógéppel írta, majd az önkormányzatnál lemásolta. Ekkor egyre többen csatlakoztak, és így a klub tagjaiból megalakult a kórus. Ezért volt a neve: Baráti Kör Kórusa.

Az alapító tagok: Bagi Istvánné (Kati néni), Bauer Jánosné (Annus néni), Égertz Józsefné (Nusi), Jámbor Gáspárné (Nusi néni), Krizsák Jánosné (Éva néni), Mecséri Gézáné (Muci), Oberfrank Józsefné (Traudi néni)†, Rábenspeck Lajosné (Erzsi), Weinber Jánosné (Hruda Nusi), Zwick Jánosné (Mária). Farkas Miklósné (Ilonka) és Novák Gézáné (Borika).

Helyben ismert dalokat énekeltünk elsősorban. Később a gyűjtésekből, könyvekből ismertük meg a környező települések dalait.

1999 januárjában Kaltenecker Ferenc képviselő jóvoltából énekkarunk élére Hommer Zsuzsanna állt. Énekszakos tanár lévén finomított éneklésünkön és betanította a dalokat. Szabadidőnket énekek tanulására fordítottuk, lelkesen készültünk a próbákra. Őrizve a hagyományt gyűjtöttük a dalokat és tanultuk. A közös éneklés öröme összefogta az ekkorra már kibővült társaságot. Schindler Ignácné (Regina), Scheiling Jánosné (Erzsike), Kaltenecker Gáspárné (Éva) Gáldi Jánosné (Teri), Ambrus Jakab, Ambrus Jakabné (Nusi), Gráf Mátyásné (Plóni) és Schwarcz Józsefné (Eta)† csatlakoztak hozzánk. Harmonikás kísérőnk kezdetben Fajta József, azután Hídvégi Zoltán, majd Kassai Zoltán lett, aki jelenleg is kísér bennünket.

Kedves fotós támogatónk Joó Sándorné, aki Budapesten lakik, de Haraszti születése révén mindenhova elkísért és buzdított minket, megörökítve szerepléseinket. Köszönjük neki!

2001 júniusában Vecsésen, már a kibővült létszámmal, Országos Minősítő Versenyen vettünk részt, ahol ezüstminősítést kaptunk. Az ott viselt bordó szoknya és fekete mellény anyagát Nagy István vállalkozónak köszönjük. A minősítőn részt vettek: Ambrus Jakab, Ambrus Jakabné, Égertz Józsefné, Farkas Miklósné, Gáldi Józsefné, Gráf Mátyásné, Jámbor Gáspárné, Krizsák Jánosné, Novák Gézáné, Oberfrank Józsefné, Mecséri Gézáné, Rábenspeck Lajosné, Schwarz Józsefné†,

Weinberné Hruda Anna és Zwick Jánosné. Harmonikán Fajta József kísért.

Ebben az évben az ötéves kórustalálkozónkat a Dunaharaszti Polgármesteri Hivatal, az Erika Virágbolt, a Dunakenyér Rt, Mannheim Lénárd képviselő, Kaltenecker József, a Kanyar söröző, a Gyógyforrás Bt, Droppa Szilvia, Gerber Antal, Mannheim János, Heil Ádám, Kurucz Attiláné, Lehel Endre, az Opel Molnár és a Kaltenecker Bt, Kiss Jánosné Ékszíjbolt, id. Karl József, Joó Sándorné, Tilly Zoltán, Wolf Klaudia, Leéb János, Kulcsár Ferencné, Geyerhosz Józsefné, Ifj Kaltenecker Antal Orvostechnika, Gráf László, Fürcht Ernő, Fényes István, Mátrai Imréné, Göndötz Ferenc, Karl Zsolt, Leéb Lajosné, Zwick József és Purceld Rita támogatta.

2001-ben új tagként Jakab Ferencné, Borika és Pálmai János, 2002-ben Mátrai Imre (kántor), Pfiszter Andrásné (Ági), Pongrácz Györgyné (Borika) és Dudás Gabriella társult csapatunkhoz.

Szorgalmas gyakorlással, a sok-sok éneklés eredményeképpen egyre több rendezvényre kaptunk meghívást, ahol sikerrel képviseltük városunkat, és a Dunaharaszti Német Kisebbségi Önkormányzatot.

2003-ban Nemzetközi Kórusversenyen Olmücz-ben vettünk részt, ahol bronzérmesek lettünk.

2004-ben Haraszti Jenőné (Marika), Gellainé Mannheim Mária és Leéb József lett új tagunk.

2006-ban, a tízéves jubileumkor a „Sváb Dalkör" nevet vettük fel. Ebben

az évben kaptuk a Kisebbségi Német Önkormányzattól a hajdan Harasztin hordott népviselet alapján elkészített, zöld színű ruhánkat és a cipőnket. A Tízéves Jubileumi Kórustalálkozónk dunaharaszti vállalkozók és magánemberek támogatásával jöhetett létre, ezek a következők voltak: Dankó Géza, Dr. Szalay László, Erika Virágbolt, Farkas Miklós, Fényes István, Fronton Istvánné, Gerber Antal, Geyerhosz József, Gyógyforrás Bt, Haraszti Jenő, Heil Ádám, Horváth György, Höchst Zsolt, Janó Pál, Játok Zsuzsanna, Ifj. Kaltenecker Antal, Kaltenecker József, Kaltenecker József Bt, Karl és Társa Bt, id. Karl József, Kárpáti Pál, Kartali Mátyás, Kreisz Antal, Kurucz Attiláné, Leéb János, Lehel és Társa, Mannheim János, Mannheim Lénárd, Mannheim Zoltán, Matheisz Miklós, Opris Sándor, Payaga Ferenc, Purceld Györgyné, Rábenspeck Bt, Réder Antal, Ruff Pékség, Scheiling János, Weinber István, Witzing Antal és Zwick József. Ezúton is köszönetet mondunk támogatásukért.

2007-ben ismét bővült a tagságunk Karl Józsefné, Marikával.

2007-ben Budapesten a Művészetek Palotájában Nemzetközi Kórusversenyen vettünk részt. Ekkorra már a régi kórusból sokan lemorzsolódtak, de a versenyen új tagokkal bővülve vettünk részt./ ide kellene a kép a zászlós/

2008-ban Dudás Istvánné (Margó) és Dávidné Vajk Ildikó, majd 2010-ben Makó Istvánné Kati néni lett tagunk.

2009 januárjában Kárpátiné Hommer Zsuzsanna elköszönt tőlünk. Ekkor a kórus fennmaradása érdekében Ambrus Jakabnénak, – aki azóta is kitartóan szervezi a kórus szerepléseit, végzi adminisztrációs feladatait – kellett hosszas, kitartó szervező munkával olyan énektanárt találnia, aki vállalta, hogy tanít bennünket.

Az átmeneti időszakban Medgyes Sándor énektanár úr vett át bennünket, majd 2009 októberétől Bárkányi Gabriella énektanárnő készített fel minket a szereplésekre és jelenleg is ő a zenei vezetőnk.

Köszönjük Dr. Szalay László Polgármester Úrnak és a Német Kisebbségi Önkormányzatnak, hogy támogatásukkal az elmúlt másfél évtized alatt működhettünk. Sikerült a város jó hírnevét őrizni és elvinni mindenhová, ahol

Rückblick auf 15 Jahre Chorgeschichte

Unser erster Name vor 15 Jahren lautete: Chor des Freundeskreises Harast, die erste Leiterin zwischen 1996 und 1998 war Frau Éva Krizsák Jánosné. Sie erzählte folgendes über die Gründung.

Zuerst trafen sich gleichgesinnte Freunde im Nationalitätenklub und verbrachten die Zeit gemütlich und lustig miteinander. Frau Éva Krizsák kam aufgrund der Einladung einer Freundin, Frau Rábenspeck dazu. Namenstage oder Geburtstage wurden mit Gesang und Musik gefeiert, doch die Haraster konnten sich manchmal nur an einigen Strophen erinnern. Die aus Kakasd stammende Frau Krizsák wusste aber mehr, so vervielfältigte sie die Texte zuerst per Hand, dann per Schreibmaschine. So wurde der Chor mit 12 Mitgliedern gegründet, und daher der Name: Chor des Freundeskreises.

Ab 1999 übernahm Zsuzsanna Hommer die Chorleitung, und die studierte Musiklehrerin verbesserte unsere Gesangstechnik erheblich. Neben örtlichen Volksliedern erlernten wir auch welche aus der Umgebung, und sammelten sie. Weitere acht neue Miglieder gesellten sich zu uns. Der Begleiter am Akkordeon war zuerst József Fajta, dann Zoltán Hídvégi, und später Zoltán Kassai. Die Fotos, die unsere Auftritte dokumentieren verdanken wir Frau Joó Sándorné, die uns überall hinbegleitet und immer ermutigt hatte.

Im Juni 2001 nahmen wir an einem Landesqualifikationswettbewerb teil, wo wir Silber gewannen. Hier müssen wir uns bei Herrn István Nagy für die gesponserten Trachten bedanken, ebenso auch bei den vielen Gönnern (vollständige Liste im ungarischen Text), die unsere fünfjährige Jubiläumsfeier in jenem Jahr ermöglicht hatten.

Bis 2003 traten sechs neue Mitglieder ein und wir erhielten, dank der vielen Proben und der erfolgreichen Auftritte, immer mehr Einladungen und Aufträge.

2003 gewannen wir Bronze bei einem Internationalen Chorwettbewerb in Olmütz.

2004 wollten weitere drei Personen mitsingen.

2006 war das Jahr des zehnjährigen Jubiläums. Wir änderten unseren Namen auf Schwäbischer Sängerkreis und bekamen von der Nationalitätenselbstverwaltung eine neue Bühnentracht.

2007 traten wir anlässlich eines Internationalen Chorwettbewerbes in Budapest im Palast der Künste auf. Von den alten Mitglieder blieben in jener Zeit viele weg, doch es kamen immer wieder neue Mitglieder dazu.

2009 verabschiedete sich Frau Zsuzsanna Hommer Kárpáti. Frau Ambrus Jakabné, die die Administrations- und Verwaltungsarbeiten erledigte, musste mit viel Engagement eine/n neue/n Leiter/in finden.

Für eine kurze Zeit war Sándor Medgyes Chohrleiter, im Oktober 2009 übernahm die Musiklehrerin Frau Gabriella Bárkányi diese Aufgabe.

Wir danken dem Herrn Bürgermeister László Szalay, sowie dem Vorstand der Haraster Ungarndeutschen Nationalitätenselbstverwaltung für die Unterstützung, die unsere 15jährige Tätigkeit ermöglicht hatte. Wir konnten vielerorts unsere Stadt bekannt machen, knüpften landesweit Kontakte und Freundschaften. Wir halten es für wichtig, dass die alten Traditionen und unsere Volkslieder weiterleben, und hoffen, dass die nachkommenden Generationen am Singen ebenfalls Spass finden werden. Ein besonderer Dank gilt den Gründungsmitgliedern, die sich unbedingt für die ungarndeutsche Kultur engagieren wollten.

Am 12. Mai 2012 konnten wir dann anlässlich eines Treffens der Ungarndeutschen Chöre unser 15jähriges Jubiläum gebührend feiern. Nach der Eröffnung des Bürgermeisters Dr. László Szalay traten sechs Gesangsvereine mit ihren hochwertigen Produktionen auf. Mit den Wörtern von Johann Wolfgang Säumer möchte ich mich für die Hilfe unserer Gönner und für das schöne Erlebnis bedanken: „Wo gesungen wird, kannst du dich ruhig hinsetzen, wo nicht, fahr am besten weiter."

lehetőségünk volt a bemutatkozásra. Nagyon sok közösséget ismertünk meg, kedves embereket, városokat, falvakat. Köszönjük mindenkinek, aki bátorított bennünket és hozzásegített ahhoz, hogy fennmaradhassunk. Fontos, hogy megőrizzük és továbbadjuk őseink dalkincsét. Szeretnénk, ha a felnövő generáció is büszkén ápolná a hagyományokat. Szeretettel várunk mindenkit, aki fontosnak tartja a hagyományőrzést és szeret énekelni.

Nagy köszönet és elismerés az alapító tagoknak, akik úgy érezték, hogy tenniük kell valamit a német kultúra ápolása érdekében.

2012. május 12.-én a Dunaharaszti József Attila Művelődési Házban a Hagyományőrző Német Nemzetiségi Kórusok Kórustalálkozójára gyűltünk össze. Mindenki izgatottan várta a meghívott vendégek érkezését. Három órakor elsőként a Soroksári Hagyományőrző Vegyes kórus érkezett, majd a Szigetcsépi Hagyományőrző énekkar, a Tököli Hagyományőrző Német Nemzetiségi Énekkar, az Újhartyáni Lila Akác nyugdíjasklub tagjai és végül a Tarjáni Német Nemzetiségi Hagyományőrző Kórus. Négy órakor a találkozót Dr. Szalay László polgármester köszöntő szavai nyitották meg.

Nagy örömmel hallgattuk az előadásokat. Mindenki a legjobb tudását adta. A közös gyökerek, az összetartozás öröme hatotta át a találkozó résztvevőit. Örömet szerezhettünk a hallgatóságnak is.

Johann Wolfgang Säumer írta a következőt: „Ott, ahol énekelnek, nyugodtan leülhetsz, ahol pedig nem, ott továbbmehetsz."

A sok munka meghozta gyümölcsét. Sikerült a város hírnevét öregbítenünk, új barátságok alakultak a régieket elmélyítettük. A vendégek szép élményekkel térhettek haza. Köszönjük mindazoknak, akik segítségünkre voltak abban, hogy ez a rendezvény létrejöjjön. Támogatóink voltak: Dr.Szalay László polgármester úr, a Német Önkormányzat vezetősége, Karl József és családja, Gráf Mátyásné, Ambrus Jakab és családja, Kulcsár és Lehel Kft, Kaltenecker József, Mannheim Jánosné szikvízkészítő, Német Ifjúsági Hagyományőrző Egyesület Örökifjak Tánccsoportja. Az ő anyagi segítségükkel tudtuk ezt a találkozót megszervezni, amit ezúton is szeretnénk megköszönni.

Zentai József

A legutóbbi számunkban megjelent cikkben, amikor azokra emlékeztünk, akik a tájház alapítása óta távoztak körünkből, említettem, hogy valószínűleg nem teljes az ott megnevezettek listája. Sajnos a jóslat beigazolódott, hiszen kimaradt a felsorolásból Zentai József, aki pedig nem csak a tájház létrejöttét segítette tárgyakkal, adatokkal, de felbecsülhetetlen érdemeket szerzett a Helytörténeti Gyűjtemény számára végzett munkájával is. Hosszú oldalakon jegyezte fel ismereteit Harasztiról jelentékeny mértékben hozzájárulva a város történetét ismertető könyv megszületéséhez, és néha éjszakába nyúlóan válogatta és próbálta beazonosítani a gyűjtemény archív fényképanyagát. Családja a régi címer és az anyakönyvi adatok tanúsága szerint Tirolból került Magyarországra akkor még Zwick néven, majd később a család egyik ága Zentaira magyarosított. Molnárok voltak, vízimalmot működtettek a Dunán, de Zentai József már vasesztergályosnak tanult, hiszen a vízimalmok működése megszűnt. Tudása szerencsére nem veszett el teljesen 2011-ben, 82 éves korában bekövetkezett halálával, mert a zömét sikerült feljegyeznie. Jegyzetei alapján remélhetőleg e lap hasábjain is tudunk majd helyet szorítani e különleges, és a dunai településekre oly jellemző szakma, a vízimolnárság bemutatásához.

Als wir im letzten Heft an unsere Vorstorbenen erinnerten, war die Liste leider nicht ganz vollständig.
József Zentai fehlte in der Reihe, obwohl er viel für das Heimatmuseum und für das Ortskundemuseum getan hat. Seine Familie (damals noch unter dem Namen Zwick) stammte aus Tirol und betrieb eine Wassermühle auf der Donau. József Zentai wurde zwar Metalldrechsler, doch seine Kenntnisse über diesen Beruf, die er detailliert aufgezeichnet hatte, blieben uns erhalten und werden hoffentlich irgendwann veröffentlicht.

A húsvét varázsa

Idén ismét eljött a várva várt, virágba öltözött ünnepünk, a húsvét. Nem csak a tavaszi idő, a madárcsicsergés és a virágzó fák illata idézte fel bennünk a húsvét szellemét, mi a tájházban tudatosan emlékeztünk vissza a régi szokásokra, játékokra, így igazán ráhangolódtunk erre a gyönyörű ünnepre.

A kellemes hangulatú, zöldes tavaszi színekben pompázó udvaron örömmel figyeltem, hogy egyre több felnőtt és gyermek érkezik érdeklődő szemekkel. A programok sokaságát és változatosságát semmi nem tehette volna boldogabbá és vidámabbá, mint a játszadozó gyermekek hangos nevetése.

Én voltam az egyik „mosolyfelelős", ha fogalmazhatok így, hisz az én feladatom volt a gyermekek számára a játékos versenyek megszervezése. Akadtak a kisebbek és nagyobbak közül is bátor jelentkezők, akik a megszokottnál csalafintább versenyszámokon is bravúrosan teljesítettek. Volt itt nyuszi ugrás, tojással szlalomozás, különféle egyensúlyozó és ügyességi gyakorlatok a tojással. De persze nem hagyhattuk ki a nyuszi kedvencét, a répát sem. Ezzel kellett a tojást a célig terelgetni. Igaz a tojások kicsit megsínylették, de a lényeg az volt, hogy nagyokat nevettünk és jó hangulatban telt a délelőtt. A rettenthetetlen résztvevők végül névszerinti oklevelet kaptak.

Ahogy említettem, a játékos versenyeken kívül sok-sok színes, változatos program várta a bámészkodókat.

A legtöbb kisgyermek közülük elsőként az állatsimogatóhoz sietett, ahol a húsvéthoz szorosan kapcsolódó háziállatokat tekinthették meg, és foglalkozhattak velük. A bárány, a nyuszi, és a kis kecskék soha nem látott örömöt vetítettek a kicsik arcára. Volt, aki csak kívülről, óvatosan szemlélte, és volt, aki bátran, a karámban pátyolgatta őket.

A kellemes, tavasziasan feldíszített sátorban, ami mint mindig, most is Mannheim Juli érdeme volt, bárki kipróbálhatta a kézműves foglalkozásokat. Bácsiné Wágner Tímea a hagyományos, vöröshagymás tojásfestés technikáját mutatta be az érdeklődőknek, Hruda Nusi nénitől a kalácssütés fortélyait tanulhattuk meg, Incze Ágitól a kosárfonás tudományát. A Dunaharaszti Alkotók Egyesületétől Laczi Anikó és családja mutatta meg a mézeskalács sütés varázsát. Szegedi Ildikó, Somogyi Zoltánné Manyi néni, Bartha Judit és Bali Zsuzsa a frappáns húsvéti képeslapkészítés rejtelmeibe vezették be a résztvevőket. A Dunaharaszti Nő Egylet: Kaltenecker Zsuzsanna és Lauránné Sziládi Gizella a kreatív pillangó készítés titkait adták át az alkotni vágyóknak. Brauswetterné Katitól kóstolót kaphattunk a kerámiázás világából. A Dunaharaszti Foltvarrók: Bácsi Imréné és Lőrinczi Erzsébet pedig egy különleges kiállítással lepték meg a tájház vendégeit.

A foglalkozást tartók készségesen álltak a kézműveskedni vágyó gyermekek és felnőttek szolgálatára. Áldozatos munkájukat a tájház nevében is ezúton szeretném megköszönni.

Én még egy kicsit visszatérnék a tojásfestés hagyományához, praktikáihoz. Egy pár mondatban leírnám, hogy én személyesen melyik technikát kedvelem és alkalmazom otthon, hogy ezzel másoknak is ötletet és kedvet adjak a húsvéti otthoni kreatívkodáshoz.

Ha valaki a természetességet szereti, akkor ehhez nagyon jó ötletet kaphatott a tájházban, ahol Bácsiné Wágner Tímea a hagyományos „hagymás tojásfestést" ismertette meg az érdeklődőkkel. Ez a fajta tojásdíszítés szerintem nem csak

egyszerű szépsége, hanem a régmúlt időkbe visszanyúló hagyomány miatt is jó dolog. A mutatós tojások elkészítéséhez csupán pár könnyen beszerezhető eszközre van szükségünk: nejlonharisnya, vöröshagyma héja, és apró levélkék. A tojást a nejlonharisnyába burkoljuk, és ezáltal a leveleket rászorítjuk, majd a hagyma levébe áztatjuk. A hagymától a tojás természetes barna színű lesz, a levelek pedig piciny lenyomatokat hagynak maguk után. Ez az egyszerű és régi tojásdíszítés nagyszerűen feldobja otthonunkat és a locsolóknak is kedves ajándék lehet.

Ha azonban a házunk hangulata is színesebb, és mi magunk is jobban kedveljük a húsvéttal harmonizáló tavaszi színeket, akkor készíthetünk élénkebb árnyalatú, mintás tojásokat.

Első lépésként a boltokban kapható egyszerű tojásfestékkel színezzük be a tojást. Utána a már színes tojásra festhetünk, vagy rajzolhatunk virágokat, figurákat, ami csak eszünkbe jut. Egyébként az absztrakt mintájú tojás is lehet a locsolók kedvence. A színesebb tojásokat is el tudjuk készíteni egész egyszerű módokon. Én a tűhegyű filcet és a kerámiafilcet ajánlom, de temperafestékkel is alkottam már nagyon jópofa díszeket. A képen látható tojások mindegyike filccel készült. Remélem, elnyeri mindenki tetszését, és jó ötletet ad a jövő évi tojásfestéshez.

Wágner Flóra

Osterzauber

Schon wieder war es da, unser langersehntes, blumenprächtiges Fest. Nicht nur die frühlingshaften Temperaturen, das Vogelgezwitscher und der Blumenduft weckten Osterngefühle, wir im Heimatmuseum bereiteten uns mit der Wiederbelebung alter Sitten und Spiele bewusst darauf vor.

Auf dem frischgrünen Museumshof stellte ich mit großer Freude fest, dass immer mehr neugierige Kinder und Erwachsene kamen und langsam den Hof füllten. Nichts kann diese Veranstaltung glücklicher machen, als das freudige Lachen der Kinder.

Ich selber war eine der vielen Personen die für dieses Lachen verantwortlich waren. Die Kinder konnten bei mir ihr Geschick und ihre Kraft auf die Probe stellen, und zwar beim Hasensprung, beim Eierslalom oder bei den verschiedenen anderen Balanceaufgaben. Ihre Ergebnisse wurden mit namentlich ausgefüllten Urkunden anerkannt.

Die meisten Kinder eilten aber zuerst zum Streichelzoo, wo sie hübsche Jungtierchen, wie Lämmchen, Häschen und kleine Ziegen anschauen oder füttern durften. Die mutigsten kletterten sogar zu ihnen in die Einfriedung hinein, um sie besser streicheln zu können.

Im osterlich geschmückten Festzelt – das war auch diesmal die Arbeit von Julia Mannheim – fanden Bastelfreunde allerlei Spaß. Bei Timea Wágner-Bácsi wurden mit Zwiebelschalen Eier gefärbt, von Tante Nusi Hruda lernte man Hefezopf backen. Ágnes Ince zeigte, wie man Körbe flechten kann, Anikó Laczi und ihre Familie backten mit den Kindern Honigkuchen. Mit Idikó Szegedi, Zoltánné Somogyi, Judit Bartha und Zsuzsa Bali bastelten die Kinder attraktive Grußkarten, mit Zsuzsanna Kaltenecker und Gizella Sziládi-Laurán lustige Schmetterlinge. Katalin Brauswetter führte die Gäste in die Geheimnisse der Keramik ein. Imréné Bácsi und Erzsébet Lőrinczi präsentierten eine besondere Ausstellung. Hiermit möchte ich mich dafür bei allen bedanken!

Kurz möchte ich aber noch zum Thema Eiermalen zurückkehren. Die traditionelle Art, die Eier mit Zwiebelschalen zu färben, ist natürlich und einfach: man braucht lediglich alte Nylonstrümpfe, Zwiebelschalen und ein paar hübsche kleine Blätter dazu. Man steckt das Ei in den Nylonstrumpf und befestigt so die Blätter auf der Eieroberfläche, dann kommt das Ei in den Zwiebelsud – schon ist der dekorative Osterschmuck fertig.

Man kann die Eier natürlich auch mit Farben aus dem Laden kolorieren und anschließend mit Farbstiften oder Temperafarben diverse Motive daraufmalen.

Hoffentlich gelang es mir, Ihnen dazu Lust zu machen, und Sie finden unter den Abbildungen gute Ideen fürs nächste Jahr.

Flóra Wágner

Sváb projektnap a dunaharaszti tájházban

Iskolánk "kis" csapata 37 fővel érkezett meg április 4-én, szerdán reggel a dunaharaszti tájházba.

Nagyon vártuk ezt a sváb projektnapot, mert kíváncsiak voltunk a jól hangzó programokra: a tojásgördítésre, a kalácsfonásra, a tojástartó kosárkára, no és a 2009-ben „Az év tájháza" címet elnyert tájházra!

No, de ne szaladjunk előre, szóljunk egy kicsit iskolánkról, és a program indíttatásairól.

A Táncsics Általános és Német Nemzetiségi Iskola Pestszentimrén található, a Soroksárhoz közeli területen. Intézményünkben 9 éve folyik német nemzetiségi oktatás, nyelvoktató programmal. Ez heti 5 német órát jelent, amelyből egyet a hagyományőrzésre fordítunk. Itt a régi sváb hagyományokkal, betelepülésükkel, szokásaikkal, ünnepekkel, ételekkel és tánccal foglalkozunk, amiket – tapasztalataink szerint - érdekesnek találnak a gyerekek, illetve az itt tanult ismeretek a mindennapokban is hasznosnak bizonyulnak.

A sváb nemzetiségi nap alkalmával minden osztály, minden évfolyamon ugyanazon a napon töltött el egy délelőttöt, valamely Pesthez közeli sváb tájházban és környékén. A programok – kérésünkre – hasonlóan épültek fel: tájházlátogatásból és múzeumpedagógiai tevékenységből álltak.

Az 5 és 6. osztályunk a dunaharaszti tájházba látogatott el, ami, nagy meglepetésünkre, igen közel van Pestimréhez. Örömmel mentünk be a tájház szép és rendezett portájára. A foglalkozásvezetők kedvesen fogadták csoportunkat. A továbbiakban is jó hangulatban, közvetlenül folyt az együttműködés. A gyerekek több csoportban működtek, „forgószínpad"-szerűen cseréltek, amikor készen lettek egy-egy helyszínen. A program a következő volt: az egyik csapat megtekintette a tájházat. Ez azért is volt érdekes, mert nemcsak meg lehetett fogni a kiállított tárgyakat, hanem Ildi néni érdekesen mesélt a régi szokásokról, és kérdezte is a gyerekeket, amikre általában tudták a választ, mivel sok mindent tanultunk már. Bármelyik tárggyal kapcsolatban tehettek fel kérdéseket, ami szintén pozitívum volt. Pedagógus-szemmel nézve, az volt a célunk az ilyen vezetéssel, hogy a gyerekeket aktivizáljuk, és ne pusztán passzív befogadói legyenek egy tárlatvezetésnek. Nos, ez maximálisan teljesült!

Az interaktív tárlatvezetéssel párhuzamosan a másik csoport már készítette a húsvéti tojástartó kosárkát gyékényből, Ági néni irányításával. Itt még a fiúk is szépeket tudtak alkotni, és örültek a remekműveknek. A kézműveskedés közben a gyerekek párosával meglátogatták a konyhát, ahol Nusi néni segítségével lehetett kalácsot fonni. A lányok itt ügyesebbnek bizonyultak. A kalácsokat fonás után kisütötték, amit sokan alig győztek kivárni, és csak kevés gyereket tudtunk meggyőzni, hogy ne egyék meg melegen a kelt tésztát, mert megüli a gyomrukat...

A negyedik tevékenység a tojásgördítés és a „tojás-szlalom" volt az udvaron. Főtt tojásokkal játszották ezeket a sváb játékokat a gyerekek. A versenyszellem mindenkiben dolgozott, önfeledten játszottak és hangosan szurkoltak a csapattagok egymásnak. A hangulat a tetőfokára hágott, és ezek után már nehéz volt őket fegyelmezni, mert annyira jól érezték magukat a programok alatt.

Ezen a napon egy diák sem unatkozott, mindenki aktívan részt vett a programokban, illetve kiugró fegyelmezet-

lenség sem történt. Véleményem szerint sokat számít, hogy a gyerekek egész nap testközelből élvezhették a régi korok miliőjét, fesztelenül viselkedtek a tájházban és a portán, érdeklődőek voltak sok kiállított tárgy iránt. A játékos feladatok is nagy élményt jelentettek számukra. A tavaszi szünet után beszélgettünk a sváb projektnapról, a diákoknak szinte kivétel nélkül tetszett minden, és máskor is szívesen elmennének Dunaharasztiba, a sváb tájházba.

Busa Szilvia Dorka
nyelvi munkaközösség-vezető
Táncsics Általános és Német Nemzetiségi Iskola
Budapest, Pestszentimre

Ungarndeutscher Projekttag im Haraster Heimatmuseum

Mit Vorfreude und Neugier kam unsere 37 Kopf große Gruppe am 4. April im Ungarndeutschen Heimatmuseum in Harast an.

Zuerst aber einige Worte über unsere Schule und über das Projekt!

Die Táncsics Grund- und Nationalitätenschule befindet sich in Pestszentimre in der Nachbarschaft zu Schorokschar. Seit neun Jahren gibt es hier deutschen Nationalitäten-Unterricht mit fünf Deutschstunden pro Woche. Davon wird eine Stunde der Traditionspflege und der Geschichte der Ungarndeutschen gewidmet.

Anlässlich des Nationalitätentages verbringen die Klassen den Tag in einem nahegelegenen Heimatmuseum, und nehmen an einem Ausstellungsbesuch und an museumpädagogischen Programmen teil.

Dieses Jahr besuchten die 5. und 6. Klassen das Heimatmuseum in Harast, das uns mit seinem schön geordneten Hof gleich beieindruckt hat. Die Kinder wurden in Gruppen eingeteilt, und nahmen nacheinander an diversen Programmen teil. Erstens wurden sie durch das Haus geführt. Sie durften die Exponate aus nächster Nähe betrachten, hörten sich interessante Erklärungen und Geschichten an und wurden oft gefragt – auch eine Antwort wussten sie auf Grund des bisher Gelernten oft. Ebenso wurden die Fragen der Kinder von Tante Ildi gern beantwortet. Aus pädagogischer Hinsicht ist es wichtig, dass die Aufmerksamkeit der Kinder bei einer Führung geweckt wird und sie aktiv mitmachen können. Nun, das wurde diesmal maximal erreicht!

An der zweiten Station konnten die Kinder unter Anleitung von Tante Ági Körbchen zu Ostern flechten, wo selbst die weniger geschickten Jungen richtige Prachtwerke schufen. Inzwischen gingen immer wieder jeweils zwei Kinder in die Küche, um mit Tante Nusi einen Zopf aus Hefeteig zu machen, der gleich gebacken wurde. Dabei waren die Mädchen geschickter. Beim Warten auf die fertiggebackene Zöpfchen waren aber alle gleich ungeduldig. Sie wollten nicht glauben, dass man von den heiß verschlungenen Backwerken Bauchschmerzen bekommen kann!

Zuletzt stand „Eier-Weitrollen" und „Eier-Slalom" – eigentlich alte Volksspiele – auf dem Plan. Wetteifer und Spielfreude peitschte die Laune hoch.

Keine Langeweile, eine zwangslose Atmosphäre, viel Interessantes zum Lernen und viel Spass – ein großes Erlebnis für die Kinder, die alle gern wiederkommen möchten.

Május elsejei ébresztő

Május elseje számomra nem csak a májusfaállítás, és a hosszú hétvége ünnepét jelentette.

Hagyományőrzés céljából a Német Nemzetiségi Önkormányzat zenés ébresztőt szervezett.

Az ébresztő során elmentek ismerősökhöz, családtagokhoz, barátokhoz.

Abban az igencsak nagy örömben részesültem az idei évben is, hogy ez a lelkes csapat, a Tájházasok és a Heimatklang zenekar nálam is tiszteletét tette.

Már messziről hallottam, hogy a környéken járnak, hiszen a szomszéd utcákból átszűrődött a muzsika. Gondoltam magamban, vajon errefelé is eljönnek a fiúk?

Aztán egyszer csak megállt előttünk is a teherautó, és megszólalt a zene. Nem is tudtam, hogy sírjak vagy nevessek, hiszen annyira meghatott és büszke voltam! Igen büszke, mert én is részesültem, részesülhettem ebben a szép hagyományban. Büszke, mert ehhez a közösséghez tartozhatok, ahol számít még valamit a hagyomány, ahol még nagyon is fontos az Együtt!!

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani, mind a Német Nemzetiség Önkormányzatnak, mind a Heimatklang zenekarnak, és már most alig várom a következő május 1-jét!

Papp Ágnes

Köszönetnyilvánítás!

A Májusfa Állítás rendezvényével kapcsolatban megköszönöm minden segítő és résztvevő hozzájárulását, de külön meg szeretném köszönni az ifj. Karl József által készíttetett acél szélkakast, mely a májusfa oszlopának csúcsát díszíti, Virág Gábor tervezői és kivitelezői munkáját az oszlop végleges rögzítésével kapcsolatban, Mannheim Juli dekorációs munkáját és Ágics János fuvarosi tevékenységét!

Ismételt köszönettel,
Wágner László,
a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzat, a Heimatland Harast Hagyományőrző Alapítvány és a Német Nemzetiségi Tájház vezetősége nevében

Májusfa állítás

Idén először új helyszínen, a tájház udvarán került sor a májusfa felállítására. Maga a fa kinézete is eltér a megszokottól. Eddig egy frissen kivágott nyárfát állítottak fel, mostantól pedig egy feldíszített, festett fa oszlopot, így nem kell minden évben új fát kivágni. Az oszlopot sárgára és feketére mázolták, hiszen ezek a színek találhatóak meg a sváb zászlóban is.

A következő sorokban a májusfa állítás kialakulásáról szeretnék idézni egy nagyon érdekes és tanulságos leírást. „A májusfaállítás elsősorban európai – főleg germán eredetű – hagyomány, és szélesebb körben csak a középkortól kezdődően terjedt el, azonban a hozzákapcsolódó ünnepségek, vigasságok valószínűleg az ősi indiai és egyiptomi termékenységi fesztiválokban gyökereznek. A májusfa-szertartás és a májusfa tánc ugyanis a megújuló élet szimbóluma. A folklórban általános gyakorlatként – a növények szelleme évenkénti inkarnációjának megjelenítésére – minden évben új májusfát állítottak, abban a reményben, hogy bőséges termés várható.

A bajoroknál a falvak és a városok büszkesége volt az április 30-án állított májusfa, számukra ez a függetlenséget, a jómódot és a település erejét szimbolizálja. A megfelelő fa kiválasztása, az ágak eltávolítása, a kéreg lehántolása, majd a megcsupaszított fa díszítése és felállítása a férfiak feladata volt. A májusfákat virágokkal, koszorúval és szalagokkal, pántlikákkal díszítették fel. Egyes városokban a fa tetejére koronát helyeztek, mely az ősi germán gondolkodás szerint megőrizte a fa erejét, vagyis a termékenységet. A fa rúdja a természet férfi, míg a rajta lévő díszek a női princípiumát reprezentálták.

A májusfa állítás szokását Magyarországon Temesvári Pelbárt említi először, a 15. században. Bár alapvetően nálunk is a tavaszköszöntés kelléke volt, a hazai folklórban számos, a nyugat-európaitól eltérő szokás alakult ki. A termékenység jelképének tekintett májusfákat, olykor szerelmi ajándékként vagy szexualitásra utalva, főleg legények állították a kiszemelt leányoknak. A csinosabb leányzók több fát is kaphattak. Akinek viszont egyetlenegy sem jutott, elhagyatottnak, árvának érezhette magát. Sok helyütt csak a komoly udvarlók állítottak májusfát, Mezőkövesden pedig a tiszteletben tartott lányok kapták ajándékba.

A fákat, a nőiességet megjelenítő színes kendőkkel, szalagokkal, virágfüzérekkel, zöld ágakkal díszítették föl. Mint varázsló eszközt, nemcsak a házasság reményében használták, hanem a lakodalmakban is, mivel a zöld ág a termékenységre, szaporulatra utal. Eleinte a templomokban is állítottak májusfákat, e szokás – Tessedik Sámuel tudósítása szerint – csak 1770-től szűnt meg.

Sokféle májusfa-változat ismert, vidékenként más és más. Erdélyben zöld lombokkal és ágakkal jelképezik, Nyugat-Magyarországon lehántolt kérgű, magasra nyúlt, kis lombkoronájú fák vagy póznák állítása dívik, az Alföldön és Észak-Magyarországon a közepes méretű lombos fák szolgálnak májusfaként. Heves megyében a múlt század harmincas éveitől – májusfa állítása helyett - a virágkosárküldés terjedt el. Szintén májusfának nevezik az újonnan felépült házak udvarára felállított felcicomázott póznát, vagy a május elsejei felvonulásokon vitt szalagos zöld ágakat. De kaphattak májusfát a megbecsült emberek, például tanítók, lelkészek is. Manapság a városok vagy városrészek főterein egy közös májusfát állítanak fel, mellyel a közösséghez való tartozást, az összefogást kívánják kifejezni.

A néphit szerint a Szent Jakab és

Szent Fülöp mellé szegődött Valburga vándorbotja kizöldült, fehér virágai jelezték szűzi tisztaságát. A májusfák fehér virágának színe ma is a lányok szüzességét reprezentálja. A májusfák alatt a jelenlévők táncra perdülnek, a táncmulatságon kívül ügyességi versenyekre kerül sor. A leggyakoribb erőfitogtatás, amikor virtuskodó legények felmásznak a lehántolt kérgű májusfákra, melyek tetejéről próbálják lehozni a papírszalagokat, díszeket, a rákötözött édességeket, palackos italokat vagy egy-egy selyemkendőt. Elterjedt pünkösdi szokás volt a fát ajándékozó legények megvendégelése a lányos házaknál, majd – az ünnepség befejezéseként – a lakomát a májusfa körbetáncolása, és végül a kidöntése követte."

forrás:http://www.erzsebetrosta.hu/Hiedelmek-babonak-nepszokasok/majusfa.html

MZs

Maibaum

Der Maubaum der Haraster Schwaben bekam dieses Jahr einen neuen Standort vor dem Heimatmuseum. Anstatt des bisher üblichen, frisch gefällten Pappelbaumes wurde diesmal eine lange, bemalte und geschmückte Holzstange aufgestellt. Ihre schwarz-gelbe Farben sind auch die Farben der ungarndeutschen Fahne.

Einen Maibaum zu stellen, ist eine europäische, genauer gesagt, eine germanische Tradition, die sich seit dem Mittelalter europaweit verbreitet und ihren Ursprung wahrscheinlich bei den indischen und ägyptischen Fruchtbarkeitfesten hat. Der Tanz um den Maibaum symbolisiert, wie sich das Leben erneuert. Jedes Jahr wurde, in der Hoffnung auf eine reiche Ernte, ein neuer Maibaum aufgestellt.

In Bayern war der am 30. April aufgestellte Baum der ganze Stolz der Städte und der Dörfer und das Sinnbild für Unabhängigkeit, Wohlstand und Kraft des Ortes. Den geeigneten Baum auszuwählen, die Äste abzuhacken, die Rinde zu entfernen, den Baum mit Blumen, Bändern und Kränzen zu schmücken und aufzustellen, waren die Aufgaben der Männer. In einigen Städten wurde eine Krone auf die Baumspitze gesetzt, die der germanischen Mentalität nach die Kraft, die Fruchtbarkeit des Baumes bewahren sollte. Der Baumstamm repräsentierte die männlichen, der Schmuck darauf die weiblichen Prinzipien der Natur.

In Ungarn erwähnte Pelbárt Temesvári als erster im 15. Jahrhundert diese Sitte. Die Baumgrösse und die Verzierung ist je nach Region und Zeitalter unterschiedlich, ebenso der Ort und die Person, für die er aufgestellt wurde. Oft war er aber ein Liebesbeweis und Geschenk. Häufig hat man um den Baum herum getanzt. Auf den Baum hochzuklettern und einen Papierband herunterzuholen bzw. eines der angebundenen Geschenke zu ergattern, galt als eine Kraftprobe für Männer.

Quelle: http://www.erzsebetrosta.hu/Hiedelmek-babonak-nepszokasok/majusfa.html

Zsolt Mannheim

Kettererné Bauer Mónika: A létezés öröme

Ennek a kis könyvnek, mint mindennek az életünkben, története volt és van. Egy évig írtam, támogatók segítségével ki is adhattam.

A magyar nyelvű lektorálást Teszler Vendel végezte, a német nyelvű fordítás Misch Ildikó és Schwarz Volker érdeme. Célom volt házi kedvenceink, a macskák szemén keresztül érzékelni, megérteni és értékelni a minket körülvevő világot. Édesanyám emlékének is szentelem a munkám, aki hagyott azzá válni, ami ma vagyok, aki szeretett és hitt bennem, akinek gazdag és tartalmas létem köszönhetem.

Támogatóim voltak továbbá: Dunaharaszti Város Önkormányzata, Dr. Szalay László polgármester, valamint a Dunaharaszti Városi Könyvtár. A fotográfikai munkálatok pedig Varga Péter jó ízlését és munkáját dicsérik. Köszönetet mondok továbbá mindazoknak, akik az igen sikeres könyvbemutatóm szervezésében és lebonyolításában részt vettek, külön Engert Máriának, aki részleteket olvasott fel.

„A létezés öröme a pillanat élvezetére, átélésére, az időtlenség gyönyörűségére tanít bennünket" – Schuszter Gyöngyi bevezető sorait idézve ajánlom mindenki szíves figyelmébe a könyvet. (Korlátozott számban még kapható nálam 1400.- Ft-os áron, *email: ketterernem@gmail.com* A napokban a Deutsche National Bibliothek Leipzig kért tiszteletpéldányt belőle, ami külön megtiszteltetés számomra.

Tisztelettel:

Kettererné Bauer Mónika

Dieses Buch widmete ich dem Andenken meiner Mutter. „Freude am Sein" zeigt uns, wie wir den Moment erleben und genießen können und wie schön Zeitlosigkeit sein kann. - schrieb Györgyi Schuszter in der Einführung. Vendel Teszler war der ungarische Lektor, die deutsche Übersetzung ist die Arbeit von Ildikó Misch und Volker Schwarz. Ich wollte unter dem Aspekt unserer Lieblingstiere die Umwelt begreiflich, verständlich und liebenswert machen. Die Herausgabe wurde von der Selbstverwaltung von Dunaharaszti, vom Herrn Bürgermeister Dr. László Szalay und von der Stadtbibliothek gefördert. Die Grafik lobt die geschmackvolle Gestaltung von Peter Varga.

Eine besondere Ehre für mich, dass die Deutsche Nationalbibliothek Leipzig mich vor kurzem um einen Exemplar bat.

Gerje-menti Sváb Piknik Ceglédbercelen

2012. április 22-én került sor a ceglédberceli Szabó Pál Szabadidőparkban a Gerje-menti Sváb Piknik elnevezésű rendezvényre. A Ceglédberceli Fúvószenekar fújt reggeli zenés ébresztőt, majd a Dózsa György Művelődési Ház előtt gyülekező csoportok a toronyzene meghallgatása után a Ceglédi Fúvószenekar kíséretével vonultak fel a Szabadidőparkba, ahol az ünnepélyes megnyitót követően vette kezdetét az egész napos program. A helyszínen sváb ételek főzőversenye, a gyermekeknek ceglédberceli díszek készítését bemutató kézműves foglalkozások, a berceli nemzetiségi ruha keményítését és vasalását megismertető foglalkozás, és a helyi hajviselet készítésének bemutatása várták a nagy számban megjelent érdeklődőket. Aki ezt követően kedvet kapott a díszes helyi viselet gyors kipróbálására, az fejét bedugva lefényképeztethette magát a mozgatható keretre festett berceli pár valamelyik tagjaként. A Művelődési Házban a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzat által kiírt pályázatra érkezett, az iskolások által készített pályamunkákból nyílt kiállítás, a Falumúzeum pedig egész nap várta a látogatókat, akik számosan keresték fel e helyszíneket is segítséget kapva a Sváb Totó helyes kitöltéséhez.

A fellépők között – a teljesség igénye nélkül – a helyi csoportokon túl megtalálhatóak voltak a zuglói Móra Ferenc Általános Iskola tagjai, a nagymarosi Wildenrose Tánccsoport, a dunabogdányi Svábzenekar, az újhartyáni Herzel Tánccsoport, valamint a Dunaharaszti Német Nemzetiségi Hagyományőrző Egyesület, akik nemcsak műsorukkal, hanem a rendezvény egész ideje alatti részvételükkel is emelték az esemény színvonalát. Délben a zsűri megízlelte a benevezett sváb ételekből összeállított kóstolót, majd ennek alapján hirdette ki a győztest, és a helyezetteket. Ekkor kapták meg ajándékaikat a Ceglédberceli Német Nemzetiségi Önkormányzattól a pályázatukra benevezett és díjazott iskolások is. A

műsor záró harmadában a helyi zenekarokat és tánccsoportokat, valamint a helyi női népviseletbe öltözés (nem is olyan egyszerű) módját ismertető bemutatót láthatott a nézőközönség, majd a Sváb Totó eredményhirdetése és a ceglédberceli lagzi részletének bemutatója után örömzenével és közös tánccal zárult a program, melynek végeztével a szervezők és résztvevők elégedetten mondhatták egymásnak: jövőre Veletek, ugyanitt!

Polónyi Péter

Ungarndeutsches Picknick

Am 22. April 2012 fand in der Pál Szabó Freizeitanlage in Ceglédbercel die Veranstaltung „Schwäbisches Picknick an der Gerje" statt. Nach dem „musikalischen Wecken" und der „Turmmusik" zogen die versammelten Gruppen vom Dózsa György Kulturhaus in den Park, wo nach der feierlichen Eröffnung ein ganztägiges Programm begann. Neben einem ungarndeutschem Kochwettbewerb und dem Basteln für Kinder wurden das Härten und Bügeln der Kleidungsstücke, sowie die verschiedenen Haartrachten gezeigt. Ganz schnell konnte man die Tracht auch ausprobieren, in dem man hinter einem Bild von einem Ceglédberceler Paar stehend, das Gesicht an der ausgeschnittenen Stelle durchsteckte und sich fotografieren ließ. Die Arbeiten der Schulkinder für den Wettbewerb der Deutschen Selbstverwaltung wurden im Kulturhaus gezeigt. Auch das Dorfmuseum stand offen und gab Hilfe für die richtigen Antworten im „Schwaben-Toto".

Diverse Tanzgruppen und Musikkapellen traten auf, Wettbewerbsergebnisse wurden verkündet und es wurde prämiert, und das Anlegen der Frauentracht präsentiert. Nach der Vorführung der Ceglédberceler Hochzeit endete das Programm mit gemeinsamem Tanz und Musik. Organisatoren und Teilnehmer waren überglücklich und verkündeten: Nächstes Jahr das Gleiche nochmal!

Látogatás az Altdorf-i Általános Iskolában

Június közepén, amikor nálunk megkezdődött az iskolai szünidő alkalmam nyílt az altdorfi általános iskolában 2 hét tanulmányi látogatáson részt venni. Bajorország kisvárosában ekkor még a gyerekek a tanévbefejezésétől messze voltak, ugyanis náluk az utolsó csengőszó csak július utolsó napján szólalt meg. Mondhatnám, hogy részemről a szerencse, hiszen így jócskán a tanulási folyamat részese lehettem.

Hogyan is kerültem a német kisdiákok padjaiba?

A Hunyadi János Általános Iskolába német nyelvet oktató tanítónőjeként szerettem volna nyelvgyakorlás és tapasztalat, ötletgyűjtés szempontjából német nyelvterületen egy iskola életében részt venni. Az iskola igazgatónője, Karlné Purczeld Erika partnervárosunkkal Altdorffal Grimm Péteren keresztül fel is vette a kapcsolatot és levelezésbe kezdett az út megszervezése ügyében. Így indulhattam el a Nürnberg melletti kisvárosba, ahol az 500 gyereket oktató iskola szeretettel várt. Megérkezésem másnapján már az egyik első osztály hátsó padjából figyelhettem a gyerkőcöket, miközben módszertani útmutatókkal látott el az osztálytanító. Sőt második héten már részt vettem a tanítás-tanulás folyamatában is. Németországban az osztálytanítót több tanórán is úgynevezett tandempár segíti, ezt a szerepet tölthettem be én is és segíthettem a nehezebben haladó kisdiákokat munkájukban, persze az osztályfőnök irányítása alapján. Érdekes volt megtapasztalni, hogyan milyen módon jutnak el a gyerekek a tudás megszerzéséhez, milyen körülmények között teszik ezt. Nagyon tetszett, hogy a különböző foglalkozások szaktantermekben zajlottak pl. a kézműves órán 12–14 diák jutott egy tanítóra, nem volt ez másképp az idegen nyelvórákon sem, sőt egészen elképesztő módon felszerelt zeneterem is rendelkezésre állt, ill. az énekkar is külön termet tartott fenn magának. A hatalmas iskolai sportcsarnok mellett a városi sportpályát és strandfürdőt is ingyen használhatták a gyerekek délelőttönként, testnevelés óra keretein belül.

A nyitott, barátságos diákokkal, és segítőkész pedagógusokkal könnyű volt jó kapcsolatot kialakítani. Érdeklődőek voltak Magyarország és városunk Dunaharaszti iránt.

A tanítási órákon kívül a város egyéb eseményein is részt vettem: jelen lehettem egy szoboravatáson, mely egy neves helyi művész alkotását volt hivatott leleplezni, a nagyon jól működő zeneiskola koncertjét is meghallgattam. Legnagyobb élményként a Wallenstein ünnepi játékokat éltem meg, a fantasztikus hangulatú, és lenyűgöző látvánnyal kísért felvonulás igazán felejthetetlen napként íródott be emlékezetembe.

A különösen szép Altdorf pár kilométerre fekszik Nürnbergtől és ezt kihasználva igyekeztem a város szépségeit, múzeumait is felfedezni.

A két hét gyorsan elszaladt és különböző segédanyagok, könyvek, dalos CD-k és sok hasznos információ birtokában térhettem haza.

Külön szeretnék köszönetet mondani Dunaharaszti Német Nemzetiségi Önkormányzatának, hogy anyagi támogatásával megkönnyítette tanulmányi utam megvalósulását, ill. Karlné Purceld Erikának a levelezés lebonyolításáért.

Köszönettel: Pálfi Andrea

Zwei Wochen in der Partnerstadt Altdorf

Mitte Juni, wenn bei uns die Schule zu Ende geht, hatte ich die Gelegenheit an einem zweiwöchigen Studienbesuch in der Altdorfer Grundschule teilzunehmen. In dieser Kleinstadt in Bayern waren die Kinder noch weit von den Ferien entfernt, weil die Schule hier bis Ende Juli dauert. Ein Glück für mich, weil ich so im Unterricht mitmachen konnte.

Ich wurde in der Schule, in der 500 Kinder unterrichtet werden, herzlich empfangen. Am Tag nach meiner Ankunft konnte ich schon von der hintersten Bank aus die Kinder beobachten, während die Lehrerin mir nützliche Tipps und Ratschläge gab. In der nächsten Woche konnte ich schon selbst Unterricht geben. Außer an den Unterrichtsstunden nahm ich auch an anderen Ereignissen der Stadt teil. Die Wallenstein Festspiele waren für mich das größte Erlebnis.

Die 2 Wochen waren sehr schnell vorbei, und ich kam mit verschiedenen Hilfsmaterialien, Büchern, CD-s und vielen nützlichen Informationen nach Hause zurück.

Ich möchte mich bei der Selbstverwaltung der Deutschen Minderheit in Harast für die finanzielle Unterstützung und bei Frau Karlné Purceld Erika für die organisatorische Hilfe bedanken.

Andrea Pálfi
(Lehrerin in der Grundschule János Hunyadi)

Szüreti Nap

„Az ősz egy második tavasz, amikor minden levél virággá változik.“
Mondja ezt egy idézet.

A tájház is lendülettel pördült át az őszbe, vidáman, jókedvűen. A csendesen álló diófák levelei igaz már nem zölden virítottak az udvarban, de sárgás árnyalatukkal, a tájház mustárszínű macskaköveihez öltöztek. A látványhoz hozzájárult a frappáns dekoráció, szalmabálák és narancsszínű tökök varázsa. Igazán festői sokszínűség tárult az ember szeme elé. Az idő is kedvezett a szüreti munkálatokhoz.

Már reggel sok ember gyűlt össze a szerény udvaron, ahol az érkezők sokféle programmal foglalhatták el magukat.

Kicsik és nagyok egyaránt kipróbálhatták a dézsás szőlőtaposást, amit persze mindig hangos nevetés követett. Lehetett kézműveskedni, igazi remekművek születtek a sátoron belül, ahol minden kézműves foglalkozást tartó személy készségesen állt a lelkes résztvevőkhöz. Ezen kívül én a gyermekeket vicces szüreti vetélke-

Weinfest

„Der Herbst ist ein zweiter Frühling, wenn die Blätter zu Blumen werden.” – wie ein Spruch sagt.
Auch das Heimatmuseum wurde von Natur und Mensch in malerischen Herbsttönen dekoriert. Die zahreich erschienenen Gäste konnten, wie immer, an verschiedenen Programmen teilnehmen, wie bei den einzelnen Arbeitsphasen der Weinlese, beim Basteln oder bei lustigen Wettbewerben. Es wurde auch „der beste Schnapstester”, „der beste Traubentreter” und „der beste Weinkoster” mit je einer Urkunde geehrt.

Um drei Uhr Nachmittag ging dann der Umzug mit Pferdekutschen und Blasmusik los. An den Stationen im Laffert-Schloss und auf dem Heldenplatz fanden ungarndeutsche Tanzpräsentationen statt, und es wurde den Gästen Wein aus Kalebassen angeboten. Das Fest endete im Heimatmuseum, wo am lauen Herbstabend bei der Musik der Heimattöne Kapelle im Festzelt getanzt und gefeiert wurde. Für diesen erlebnisreichen Tag bedanken wir uns bei allen Helfern, insbesondere bei Frau Wágner Jánosné, bei Frau Timea Bácsi-Wágner und Boglárka Palyaga, sowie bei der Dekorateurin Frau Mannheim Jánosné. Unser besonderer Dank gilt der Kindergartengruppe von Monika Bauer, die in Tracht mitmarschiert war.

Flora Wágner

dővel leptem meg, aminek a kellékei csak a szürethez, őszhöz kapcsolódó eszközök voltak.

Volt levélsöprő verseny, hogy mindenki gyakorlatias háziasszony és házigazda legyen, volt szőlőevő és gurigató verseny, de még mulatozás és táncolás is, hiszen, mint tudjuk, ez minden fáradsággal járó munkához hozzátartozik.

A felnőttek sem maradhattak ki az oklevélosztásból. Oklevelet kapott az, aki a „Legjobb pálinkakóstoló díjat" nyerte el, de a „Legjobb szőlőtaposó" és a „Legjobb borkóstoló" díjat is kiosztottuk.

Mint minden évben, idén is lovaskocsis szüreti felvonulás követte a délelőtti programokat. A három órakor induló menet első állomása a gyönyörű színteret adó Laffert Kúria volt, ahol német nemzetiségi tánccsoportok hangulatos fellépéseit tekinthették meg a nézők. A menet ezután a Hősök terére érkezett, ahol a zenés fellépések folytatódtak, no és persze a lopótökös borosztogatásról sem illett lemaradni!

A menet a Hősök teréről a tájházhoz indult, ahol mindenki eltölthetett egy utolsó nyárias hangulatú, őszbúcsúztató estét a Heimattöne Kapelle zenéje mellett.

A tájház rendezettségéért és tisztaságáért dicséretet érdemel Wágner Jánosné, Nusi néni, a tájház gondnoka. Ezer köszönet az összes kézműves foglalkozást tartó személynek kitartó, türelmes munkájukért, amivel sok gyermeknek tevékeny délelőttöt szereztek. A segítő munkát köszönjük Bácsiné Wágner Tímeának és Palyaga Boglárkának. A tájház szépségéért köszönetet mondunk a csapat dekoratőrének Mannheim Jánosné, Julinak. Kiemelném a fellépők műsorcsokrait, az ének és táncprodukciókat. Külön megemlíteném a trachtban és egységes kendőben felvonuló óvodás csoportot, melyet Bauer Mónika német nemzetiségi óvónő vezetett. Nagyon kedves színfoltja voltak a felvonulásnak.

Végül hálás köszönet minden közreműködőnek, minden segítőnek!

Wágner Flóra

Színjátszó nyári tábor a Tájházban

Történetünk 2012 márciusára nyúlik vissza, mikor családommal elutaztam Zalakarosra.

Egy nagyon barátságos hotelben volt szerencsénk eltöltenünk egy hétvégét, tele családbarát programokkal, és a programok közé tartozott Xantus Barbara és Szurdi Miklós játékos délutánja is. Mi is odaültünk, és amit láttunk, tapasztaltunk az hihetetlen volt: a sok idegen gyereket pillanatok alatt könnyedén vonták be a különféle szerepjátékokba. A foglalkozás végére azt vettük észre, hogy a gyerekek úgy játszottak egymással, mintha ezeréves barátok lennének.

Már akkor érlelődött bennünk a gondolat, hogy milyen jó lenne a művésznőt Dunaharasztira csábítani. Odamentünk, bemutatkoztunk, tulajdonképpen ismeretségünk itt kezdődött.

Hazatérve rögtön elindult az előkészítő munka. Az ötlet készen állt, közeleg a nyár, itt a vakáció, a táborozás ideje. A megvalósításhoz szükségem volt a Nádor egyesület támogatására is, hiszen tudtam, egy tábor lebonyolítása nem kis feladat. Ezen kívül megkerestem Janák Farkast a TEA egyesületből, hogy mit szól az ötlethez, mert mi tudtuk, ő is tanulta a színész mesterséget és a szakmai segítségére nagy szükségünk volt. Az elképzelés szerencsére mindenkinek tetszett, és a TEA Egyesület is támogatta ötletünket, így már csak a gyerekek számára megfelelő helyszínt kellett megtalálnunk. Mivel jómagam és a Nádor egyesületből többen is rendszeres látogatói vagyunk a különböző színes tájházi programoknak, ismertük a helyszint és tudtuk, hogy a tájházas csapat nagyon vendégszerető. Megkeresésünkre Wágner úr rögtön igent mondott.

Így volt szerencsénk két felejthetetlen hetet eltöltenünk júliusban a tájházban, és elmondhattuk mindenféle udvariaskodás nélkül, hogy igazi otthonra leltünk. A foglalkozásokat minden nap Xantus Barbara színművésznő tartotta. Szurdi Miklós a jelenetekben és a műsor összeállításában vett részt. A táncot és a koreográfiát Simonyi Réka tanította be. A szünetekben és a nap vége felé Janák Farkas játszott a gyerekekkel.

A tábor megkezdése előtt a gyerekek egy szülői értekezlet keretében kapták meg a szerepüket, amit mindenkinek meg kellett tanulnia. A kisebbek a Diótörőből és a Dzsungel könyvéből kaptak egy-egy kiragadott részletet. A nagyobbak Molnár Ferenc darabokból tanultak meg szövegrészeket. Ezenkívül több zenés táncos jelenetet is betanultak (egérkirály, babák tánca). A napirendjük minden nap a szerepek összeolvasásával és a jelenetek vagy táncok tanulásával kezdődött. Az étkezések előtt mindig lehetőség volt egy kis felfrissülésre. Ebéd után folytatódott a munka, általában külön csoportokban. A sok tanulás mellett azért jutott idő a játékra is az árnyékot adó nagy diófa alatt. A hét végére persze mindenki jól elfáradt, legyen az diák, tanár vagy önkéntes segítő. Apropó segítők, nélkülük biztosan nem lehetett volna két hét alatt 35 gyereknek az ellátását biztosítani. Köszönet illeti a Gyarmati családot, aki a hideg élelmet, a finom gyümölcsöket és az innivalót szállította a tájházba, valamint a Nádor egyesület önkénteseit, akik a hét minden napján jelen voltak nyitástól zárásig, és ott segítettek ahol szükség volt rájuk. Persze a két hét alatt a sok munka, játék és kacagás mellett problémákkal is meg kellett küzdenünk. Ebben az időszakban iszonyatos forróságban kellett a gyerekeknek tanulniuk és dolgozniuk. A nagy meleg enyhítése érdekében kerti zuhanyt szereltünk fel az udvarban, aminek természetesen nagy sikere volt, viszont délutánra valóságos patakot sikerült ezáltal csinálnunk. Nagyon megijedtem, hogy Nusi nénitől a záráskor letolást kapunk, de nem ez történt, csak kedvesen mosolyogva annyit mondott: majd felszárad. A tábor zárására a koronát a Laffert kúriában megtartott előadás tette fel. Közel 250 vendég előtt kellett az ifjú színészpalántáknak számot adni tudásukról. Az előadás kezdete előtt mindenki borzasztóan izgult, Barbara és Miklós is próbálta nyugtatni a gyerekeket. A közel másfél órás műsor végén a teljes csapat közösen, már felszabadultan táncolta el a nosza-noszát. A nagy csapat a műsor végeztével könnyes szemekkel köszönt el egymástól és Barbarától. A búcsú egészen augusztus végéig tartott. Janák Farkas és Wágner László jóvoltából, közkívánatra, egy kis nosztalgiázásra visszamehettünk a tájházba. Ekkor megfogadta mindenki, ha módunk és lehetőségünk lesz, jövő nyáron ismét találkozunk.

Végezetül még egyszer szeretném megköszönni vendéglátóinknak, hogy ilyen szeretettel fogadtak be bennünket, és abban reménykedem, hogy jövőre is lehetőségünk lesz hasonló élményekkel gazdagodni, hiszen a színész mesterség csuda izgalmas dolog.

Baráti üdvözlettel: Szécsi Gyula, a Nádor egyesület elnöke

Schauspiel-Workshop im Heimatmuseum

Diese Geschichte begann im März 2012, als ich mit meiner Familie in Zalakaros war und dabei das Theaterprogramm von Barbara Xantus und Miklós Szurdi erleben durfte. Es war unglaublich, wie schnell die beiden die Kinder für das Rollenspiel motivieren konnten. Einander völlig fremde Kinder verabschiedeten sich am Abend wie langjährige Freunde.

Sofort wussten wir: die Künstlerin musste mit diesem Programm nach Harast kommen. Die Vorbereitung sollte kurz darauf gestartet werden, zumal der Sommer immer näher kam. Sowohl unser Nádor Verein wie auch der TEA Verein unterstützten die Idee. Nur ein geeigneter Platz fehlte. Da ich die Gastfreundschaft im Heimatmuseum bereits erlebt hatte, fragte ich Herrn Wagner, ob wir dort den Workshop veranstalten könnten. Er sagte sofort zu.

So verbrachten wir zwei wunderschöne Wochen im Heimatmuseum. Barbara Xantus leitete jeden Tag die Übungen, Miklós Szurdi half ihr bei den Szenen und beim Programmentwurf. Den Tanz und die Choreografie brachte Réka Simonyi den Kindern bei. Die Kleineren spielten Szenen aus dem Nussknacker und aus dem Dschungelbuch, die Älteren aus den Stücken von Ferenc Molnár. Nach dem Lernen, Üben, Tanzen blieb jeden Tag genug Zeit fürs Spielen übrig. Dabei betreute Farkas Janák die Kinder. Ich möchte mich bei den freiwilligen Helfern aus dem Nádor Verein bedanken und besonders bei der Familie Gyarmati, die sich um die Versorgung der 35 Teilnehmer kümmerte. Neben Arbeit, Spaß und Fröhlichkeit mussten wir verschiedene Probleme bewältigen. Besonders die gnadenlose Hitze machte uns Kopfschmerzen. Zur Abkühlung installierten wir eine provisorische Dusche im Garten, doch infolge dessen floss am Abend ein kleiner Bach durch den Museumshof. Würden wir dafür Schelte bekommen? Die Museumswirtin lächelte jedoch nur: das trocknet doch wieder.

Als Krönung des Workshops mussten sich die Schauspielküken vor etwa 250 Gästen im Laffert-Schloss beweisen. Trotz riesigem Lampenfieber zu Anfang endete das anderthalb Stunden lange Programm mit einem befreit-fröhlichen gemeinsamen Tanz. Der tränenreiche Abschied war aber nicht endgültig. Dank den Herren Farkas Janák und László Wágner fand Ende August im Heimatmuseum noch ein Nostalgiefest statt, wobei sich unser Entschluss festigte: Das musste nächstes Jahr unbedingt wiederholt werden!

Gyula Szécsi
Vorsitzender des Nádor Vereins

Vidám családi nap a dunaharaszti Tájházban

2011. júniusában a Német Nemzetiségi Gimnázium 9. b osztálya egy év végi bogrács-partyval egybekötött, családokat összeismertető nappal zárta az első tanévet a dunaharaszti Tájházban. Az „osztály-party” célja egymás kölcsönös megismerése volt. Régóta készültünk erre a programra, melyet kedves osztályfőnökünk, Laczkó Zsóka javasolt. A hosszas szervezés meghozta méltó gyümölcsét. Mindenki számára felejthetetlen emlék marad az első közös családi napunk.

Azonban egy pici szomorúság is volt bennünk, mert előző nap búcsúztattuk el iskolánk szeretett igazgatóját, Dr. Schäffer Istvánt, nyugdíjba vonulása alkalmából.

Hogy miért éppen a Tájházra esett a választás, amikor a helyszínt kerestük? Annak több oka is van. Mi, akik a Német Nemzetiségi Gimnáziumot választottuk, fontosnak tartjuk őseink kultúrájának megismerését, a hagyományok ápolását. Erre a legalkalmasabb a dunaharaszti Tájház, mely magába öleli mindazt, ami gyökereinkhez visszavezet. A Tájház egyik alapítóját, Wágner Lacit kerestük fel, s tőle kértünk engedélyt arra, hogy iskolánk szelleméhez igazodva, itt tarthassuk meg ezt a programot. Habozás nélkül igent mondott és nagyon örült annak, hogy a Tájház ennyire népszerű a fiatalabb generáció körében is. Ezúton is köszönjük a nagyszerű lehetőséget, s reméljük, máskor is visszatérhetünk ide.

A bográcsozás előkészületei, a közös krumpli-, zöldség- és hagymapucolás már megalapozták az anyukák jókedvét. Beindult a kötetlen, önfeledt beszélgetés.

A nagy munka kellős közepén betoppant osztályfőnökünk kedves férjével, aki később fontos szerepet töltött be, ő lett a „minőségi ellenőr”, folyamatosan kóstolgatva a készülőfélben lévő gulyást. A bogrács illatát megérezve, Harasztin élő, most már boldog nyugdíjas éveit töltő igazgató urunk is megjelent, akit nagy örömmel fogadtunk. (Természetesen szülői meghívásra).

Lelkesen és közvetlenül mesélt a sváb szokásokról, valamint saját élményeiről. Miközben főtt az étel kisebb csoportokban osztályfőnökünk vezetésével megtekintettük a Tájházat, mely méltó emlékeket őriz a múltból.

Elkészült a finom ebéd, melyet egy profi szakács, az egyik apuka testvére főzött meg. Közösen elfogyasztottuk, közben jókat beszélgettünk.

Sajnos gyorsan véget ért ez a csodálatos nap, de arra mindenképp elegendőnek bizonyult, hogy osztályfőnökünket és egymás családjait jobban megismerjük. (A képek önmagukért beszélnek).

Helfrich Petra,
Német Nemzetiségi Gimnázium10.b

Eine lustige Klassenparty in Harast

Die Klasse 9.B aus dem Deutschen Nationalitätengymnasium in Budapest hat im Juni 2011, also am Ende des Schuljahres eine riesengroße Klassen-Kesselgulaschparty veranstaltet – wir, die sehr gut geleistet haben, verdienen es!

Dank der Stiftung Heimatland Harast haben wir dort feiern und uns amüsieren können.

An diesem Samstag sind wir alle sehr aufgeregt gewesen und haben je früher im Heimathaus ankommen wollen, so sind die meisten von uns schon um 11 Uhr erschienen – aber die Mütter, die das Essen vorbereitet haben, haben noch früher aufstehen müssen, sie haben sich nämlich um 10 Uhr dort getroffen, damit sie alles rechtzeitig vorbereiten können. Dank der Mütter haben wir, Schüler, es leicht gehabt: sie haben Kartoffel, Zwiebel geschält, das Fleisch in Würfel geschnitten – es ist wahnsinnig viel gewesen, denn für 75 Personen musste gekocht werden!

Fast jede(r) Schüler/In ist mit der ganzen Familie, also mit Eltern und Geschwistern gekommen. Einer von uns hat eine sehr kleine Schwester im Babyalter (noch nicht 1 Jahre alt). Wir haben uns sehr gefreut, dass auch das Baby mitgebracht worden ist: Wir haben die Kleine echt verwöhnt und sehr viel mit ihr gespielt. In dem großen, schönen Garten des Heimathauses und auf der riesigen, gedeckten Terrasse haben wir genügend Platz mit vielen Bänken und Tischen gehabt. Jeder hat etwas Leckeres, selbst Gebackenes mitgebracht. Natürlich sind die Tische, auf die diese Köstlichkeiten gelegt worden sind, sehr beliebt gewesen: Wir versammelten uns um sie herum oft.

Während das Kesselgulasch zubereitet worden ist (dank eines Koches, der der Bruder eines Vaters ist, war es einfach Spitze, sehr-sehr lecker), haben wir in kleineren Gruppen das Heimathaus betrachtet. Es ist einfach unglaublich, wie viele alte Gegenstände es hier gibt! Die schön verzierten Teller, Gläser und Tücher haben uns sehr gefallen, aber wir haben uns vor allem über die Schönheit der Gebetbücher gewundert: einige waren mit einem dem Knochen ähnlichem Stoff verziert. Märchenhaft!!! Unsere Vorfahren haben nur wenige Gegenstände gehabt (viel weniger als wir), aber alle sind sehr anspruchsvoll, wunderschön – neben der Nützlichkeit und Gebrauchbarkeit. Viele von uns haben bemerkt, dass sie bei ihren Groß- und Urgroßeltern ähnliche Gegenstände gesehen haben. Die Mädchen waren auch von den schönen Kleidungsstücken verzaubert. Das Ganze ist sehr-sehr faszinierend!

Wir haben festgestellt, dass wir uns vorstellen könnten, einige Tage in der Vergangenheit wie unsere Ahnen zu verbringen und so zu leben wie sie damals. Selbstverständlich haben wir nicht an die schwierige Arbeit gedacht. Auch viele landwirtschaftliche Gegenstände gab es dort, wir haben versucht zu raten, wozu sie damals gebraucht worden sind.

Danach haben die Jungen Fußball gespielt, die Mädchen und die Eltern haben sich unterhalten. Wir waren sehr froh, dass unser Schuldirektor, dr. Stefan Schäffer unsere Einladung angenommen hat. Er hat uns viel über die Vergangenheit erzählt, es ist sehr interessant gewesen, so warten wir schon sehr darauf, dass wir ab September in den Volkskundestunden darüber lernen können.

Das Kesselgulasch war sehr lecker, alle haben so viel gegessen, dass wir im Sommer mit einer Diät sicherlich anfangen müssen.

Gegen 17 Uhr haben wir alles in Ordnung gemacht, den Müll gesammelt – es ist leider zu Ende gewesen.

Die Eltern, die Schüler, unser Schuldirektor und unsere Klassenleiterin haben sich wohl gefühlt, niemand hat sich gelangweilt, denn wir sind zusammen gewesen – nichts kann besser sein, als mit Freunden und Menschen, die man liebt, zusammen zu sein. So ist es kein Wunder, dass wir beschlossen, nächstes Jahr wieder eine Klassenparty zu veranstalten. Wenn wir die Möglichkeit haben, dann wieder in Harast, denn es ist hier, im Heimathaus wunderbar und die Gegend ist auch bezaubernd.

Danke für die Möglichkeit!

Zsófia Hegedüs (9.B)

Nyelvi táborban a Hunyadisok

Idén nyáron augusztus 5-től 11-ig már második alkalommal vettek részt a Hunyadi Ált. Iskola diákjai nyelvi táborban Obervellachban, Karintia nyugodt, magas hegycsúcsokkal körülvett városában. A gyerekek izgatottan készülődtek a kirándulásra.

33 kisdiákkal indult útnak az autóbusz. Gyerekek mappába fűzött információs anyagot kaptak Ausztriáról, Obervallachról, ill. különböző rejtvényekkel csiszolhatták elméjüket, valamint ide jegyzetelhették milyen helyeken jártak.

A résztvevők által írt élménybeszámolón keresztül szeretnénk a tábort és

hangulatát bemutatni: Minden reggel iskolába mentünk és megismerkedtünk egy kedves osztrák tanár nénivel, akit úgy hívtak, hogy Loren. Tanulás után bementünk a városba és érdeklődtünk a város titkairól, dolgairól, szokásairól. A feladatok megoldásában a helyi lakosok mindig segítségünkre voltak. Délután jött a legizgalmasabb rész, mert kirándulni mentünk. Minden nap más helyen voltunk. Láttunk sok izgalmas dolgot, de nekünk legfőképp a Raggaschlucht ragadta meg a figyelmünket. Sok sziklafal és meredek emelkedő állta utunkat.

Reméljük jövőre is ellátogatunk erre a szép helyre.(Weisz Léna, Iványi Dorottya 4. osztályos tanulók)

Vasárnap reggel fél nyolckor indult a buszunk Dunaharasztiból Obervellachba. Menetközben megálltunk Burg Hochosterwitz váránál. Érkezéskor mindenki elfoglalta szobáját majd elfogyasztottuk a finom vacsorát. Ezzel azonban nem ért véget a napunk, mert a Groppensteinerschlucht szurdok végigjárása következett.

Délelőttönként hétfőtől csütörtökig német órákon vettünk részt, majd bementünk a városközpontba, ahol kis csoportokban kérdésekre kerestük a választ, amihez lakosok segítségét is igénybe vettük.

Délutánonként minden nap más helyen jártunk. Voltunk a Mölltaler gleccsernél, ahova a világ leghosszabb alagútvasútjával és libegővel érkeztünk meg. Jártunk még a Porsche múzeumban, BIOS-Mallnitz – Nationalpark Hohe Tauern, információs kiállításon, ahol még tehénszemet is boncoltunk. Megjártuk még az Ankogel és Großglockner hegyeket.

A pénteki nap kirándulással telt. Elmentünk az Affenberg parkba, ahol nagyon közelről megismerkedhettünk a japán makákó majmokkal, majd felmentünk libegőkkel a Gerlitzenre. Ezután hajókáztunk az Ossiacher tavon és végül a vadaspark megtekintése után bolyongtunk a labirintusban. Este a szálláson Lázár bácsi kiértékelte és megjutalmazta egész heti munkánkat.

Szombaton fél kilenckor indultunk Obervellachból Dunaharasztira. A szülők már izgatottan várták gyerekeiket, akik sok színes élménnyel tértek haza. (Brünner Bianka, Ficsór Réka, Seregi Viktória és Wágner Virág, 7. és 6. osztályos tanulók tollából)

A tábor megvalósulásához és a sokszínű, igényes programok helyszínek kiválasztásának lehetőségéhez anyagi támogatásával nagyban hozzájárult a Német Nemzetiségi Önkormányzat. Ezúton is köszönjük: Lénártné Németh Mónika, Pálné Wessenhoffer Ágnes és Pálfi Andrea, a nyelvi tábor szervezői és bonyolítói.

Sprachkurs in Obervellach

Zwischen 5. und 11. August nahmen die Schüler der Hunyadi Grundschule schon zum zweiten Mal am Sprachkurs in Obervellach, in Kärnten teil. Die Kinder haben sich auf die Reise aufgeregt vorbereitet. Im Bus waren insgesamt 33 Schüler.

Vormittags hatten die Kinder je 2 Unterrichtstunden in der Schule mit österreichischen Lehrern, und sie hatten auch verschiedene Aufgaben in der Stadt. Nachmittags haben die Kinder die Schönheiten Kärntners kennen gelernt.

Wir möchten uns bei der Selbstverwaltung der Deutschen Minderheit in Harast für die finanzielle Unterstützung bedanken, es war für uns eine große Hilfe.

HERBST

Eichhörnchen fressen _____.

Rote Äpfel schmecken _____.

Bunte Blätter _____ die Kinder gern.

Schöne Drachen _____ _____ ist super!

Trauben _____ die Familie.

Setz die Wörter richtig ein:
pflückt, sammeln, Nüsse, steigen lassen, süß

Herbst Suchrätsel

B	L	A	T	T	A	S	R	U	W	I	N	D	U	I
W	O	B	S	T	C	V	R	E	G	E	N	U	I	O
T	Z	L	A	U	B	N	M	I	R	Ü	B	E	T	P
M	A	R	O	N	I	Z	T	A	P	F	E	L	G	Ü
G	F	D	S	A	D	U	N	K	E	L	H	E	I	T
Z	N	E	B	E	L	G	H	S	T	U	R	M	H	G
T	R	W	Q	Y	X	K	Ä	L	T	E	V	B	J	H
W	I	E	S	E	I	U	Z	E	R	N	T	E	K	L
R	T	Z	B	A	U	M	U	D	R	A	C	H	E	Ö
S	D	F	G	H	J	F	R	Ü	C	H	T	E	Z	Ä
S	E	P	T	E	M	B	E	R	I	K	I	G	E	L
S	O	N	N	E	N	B	L	U	M	E	M	N	B	V
Q	W	O	L	K	E	T	O	F	E	N	R	E	Z	M
W	E	N	O	V	E	M	B	E	R	U	I	O	P	Ü
A	M	E	I	S	E	U	O	K	T	O	B	E	R	N

Blatt, Wind, Obst, Regen, Laub, Rübe, Maroni, Apfel, Dunkelheit, Nebel, Sturm, Kälte, Wiese, Ernte, Baum, Drache, Früchte, September, Igel, Sonnenblume, Wolke, Ofen, November, Ameise, Oktober